

**סדרי עדיפויות של תושבים
לגבי שירותים הניתנים
על ידי הרשות המקומית
בתחום בטיחות בדרכים
סקר טלפוני ארצי מקדים
בקרב האוכלוסייה הערבית**

מוגש לקרן המחקרים שליד איגוד חברות הביטוח

**ד"ר חאלד אבו עסבה
אמירה קראקרה
נאסים עאסי
ליטל שמר חיים
רחל רענן
לירי אנדי פינדלינג
ד"ר מיכל חמו לוטם**

דו"ח א-6

תוכן העניינים

3 תקציר
4 1. סקירת ספרות
4 1.1 רקע על האוכלוסייה הערבית בישראל:
5 1.2 היפגעויות בקרב ילדים באוכלוסייה הערבית בישראל:
6 1.3 הסיבות לתאונות האופייניות לחברה הערבית:
7 1.4 תפיסות ועמדות הורים בנושא בטיחות בבית ובדרכים:
9 2. מתודולוגיה
9 2.1 הגדרת האוכלוסייה
9 2.2 שיטת הדגימה
9 2.3 בניית המדגם
9 2.4 מגבלות המדגם:
9 2.5 קריטריוני הכללה לדגימה:
10 2.6 הליך המחקר
11 2.7 הדרכת המראיינות:
11 2.8 הגדרת המשתנים הבלתי תלויים:
11 2.9 המדגם
15 3. ממצאים
15 3.1 עמדות של המרואיינים לגבי טיפול העירייה בבטיחות ילדים בישוב
 3.1.1 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים בין נשים וגברים
15 3.1.2 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים לפי משתנה רמת השכלה
16 3.1.3 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים לפי משתנה רמת הכנסה
17 3.1.4 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים לפי משתנה דת
18 3.1.5 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים לפי משתנה אזור מגורים
19 3.1.6 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים לפי גיל ההורה
20 3.1.7 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים לפי מספר ילדים מתחת לגיל 15 (מקובצים ל-2 קטגוריות, מעל ומתחת לחציון= 3)
20 3.1.8 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים לפי נוכחות ילדים מתחת לגיל 4 בבית ההורים
20 3.2 תפיסות ועמדות ההורים לגבי מידת החשיבות שהם מייחסים לנושאי בטיחות שונים ביישוב הנמצאים באחריות העירייה
 3.2.1 תפיסות ועמדות ההורים לגבי מידת החשיבות שהם מייחסים לנושאי בטיחות שונים ביישוב הנמצאים באחריות העירייה לפי אזור מגורים
23 3.3 הערכת ההורים לגבי אופן טיפול העירייה/ המועצה בנושאי בטיחות בישוב
23 3.3.1 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי מגדר ...

29	3.3.2 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי רמת השכלה
33	3.3.3 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי רמת הכנסה
36	3.3.4 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי דת
40	3.3.5 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי גיל ההורה
41	3.3.6 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי מספר ילדים מתחת לגיל 15
54	4. סיכום ומסקנות
56	5. מקורות
59	6. נספחים
59	נספח 1: השאלון בעברית
66	נספח 2: השאלון בערבית

תקציר

רקע

במסגרת המחקר של ארגון "בטרם" בשנת 2007, על האוכלוסייה הערבית בישראל, נבחנו עמדותיהם של ההורים כלפי טיפול הרשות המקומית בנושאים שונים הקשורים לבטיחות בישוב.

מטרות המחקר

- תפיסת אחריות העירייה במניעת היפגעות ילדים.
- חשיבות טיפול העירייה בגורמי מניעה.
- הערכת טיפול העירייה בגורמי מניעה.

שיטת המחקר

מחקר חתך שבו נבחר מדגם אקראי מייצג של 502 הורים ערבים לילדים מתחת לגיל 15 שנים. הנתונים נאספו באמצעות מילוי שאלון בראיון טלפוני. השאלון כלל שאלות דמוגרפיות ושאלות הבודקות תפיסות לגבי טיפול העירייה/ המועצה המקומית בנושאים שונים הקשורים בבטיחות בישוב תוך מתן ציוני הערכה לאופן הטיפול. ממצאי המחקר נותחו תוך התייחסות לקבוצות הגיל השונות של הילדים ולמאפיינים סוציו-דמוגרפיים אחרים. ממצאים מובהקים סטטיסטית, ברמת מובהקות $p < 0.05$, הודגשו בתרשימים שבגוף הדוח.

המחקר נערך ע"י ד"ר ח'אלד אבו עסבה ואמירה קראקה- אבראהים, ממכון מסאר למחקר חברתי. ניתוח סטטיסטי בוצע על ידי הסטטיסטיקאי דוד מלול.

ממצאי המחקר

ממצאי המחקר מעידים כי רוב המרואיינים אכן סבורים כי באחריותה של העירייה/המועצה לפעול למניעת היפגעויות ילדים הן בעקבות תאונות דרכים והן בעקבות פציעות במתחם העירוני וזה באמצעות דרכים שונות כגון האטת מהירות תנועה על ידי פסי האטה, התקנת תמרורים, לימוד זהירות בבתי ספר, שבילים לאופניים, אכיפת החוק ועוד. נמצאו הבדלים בתפיסות אלו בין המרואיינים לפי משתנים סוציו-דמוגרפיים שונים כגון מעמד סוציו אקונומי ורמת השכלה. לפי הממצאים ניתנו ציוני הערכה בינוניים ומטה לגבי אופן טיפול העירייה והרשות המקומית בנושאי הבטיחות בישוב. כלומר ההורים באופן כללי אינם רואים בטיפול העירייה והרשות המקומית כנאות מספיק לשמירה כל בבטיחות ילדים בישוב.

מסקנות

בכל עירייה או רשות מקומית צריך להיות צוות בטיחות בדרכים שיהיה אחראי על שמירתם של כללי הבטיחות בישוב, ועל תכנון והוצאה לפועל של תוכניות שונות להגברת הבטיחות בישוב. ישוּב ששומר על כללי הבטיחות הינו הישוב שכולל מעברי חציה, פסי האטה, רמזורים ושלטי תנועה. ושיש בו מרחבים בטוחים. ככל שתנאים אלו ממולאים בישוב כך ציוני ההערכה של התושבים יהיו יותר גבוהים.

1. סקירת ספרות

1.1 רקע על האוכלוסייה הערבית בישראל:

דמוגרפיה:

האוכלוסייה הערבית בישראל מהווה נכון ל-סוף שנת 2005 כ-20% מכלל אזרחי המדינה (הלמ"ס, 2006). מחצית מהאוכלוסייה הערבית בישראל הם ילדים מתחת לגיל 19 (50%), אשר מהווים 27% מכלל הילדים בישראל. מכאן שהאוכלוסייה הערבית נחשבת לאוכלוסייה צעירה בהשוואה לאוכלוסייה היהודית בה הילדים באותה שכבת גיל מהווים 33% מכלל האוכלוסייה היהודית. האוכלוסייה הערבית מורכבת ממספר תת קבוצות: מרביתה מוסלמית (83%), 8.6% נוצרים ו-8.4% דרוזים (הלמ"ס, 2006). מקום המגורים של האוכלוסייה הערבית מתפרס על ארבעה אזורים גיאוגרפיים: גליל, משולש, נגב ויישובים מעורבים. באזור הגליל נכללים מחוז הצפון ונפת חיפה (פרט לעיר חיפה עצמה); באזור המשולש נכללים נפת חדרה והמחוזות מרכז ותל אביב (פרט לנפת רמלה והעיר תל אביב-יפו); באזור הנגב נכלל מחוז הדרום. באזור היישובים המעורבים נכללות נפת רמלה והערים תל אביב-יפו, חיפה ועכו. רוב האוכלוסייה הערבית בישראל התגוררה בשנת 2001 בגליל (56.5%), 23% במשולש, 12% בנגב והיתר (8.5%) ביישובים מעורבים. רוב היישובים הערביים הינם יישובים כפריים ורק חלק קטן מהם יישובים עירוניים.

עבודה:

שיעור ההשתתפות של האוכלוסייה הערבית בכוח העבודה האזרחי בקרב בני 15 ומעלה הגיע בשנת 2006 ל-39.6% בלבד (59.7% גברים ו-19.1% נשים). בעוד ששיעור הבלתי מועסקים בקרב כוח העבודה הערבי הגיע באותה שנה ל-11.5% (למ"ס, 2007). לפי נתוני הלמ"ס משנת 2001, שיעור הבלתי מועסקים הגבוה ביותר הינו בנגב (20.7%) והנמוך ביותר הינו באזור המשולש (5%) (למ"ס, 2007), ההבדל בין הנגב למשולש נובע ככל הנראה מהקרבה של המשולש למרכז הארץ ובעקבות זאת מהזדמנויות העבודה הרבות יותר.

רוב המועסקים הערבים עובדים בארבעה ענפים עיקריים: תעשייה, בינוי, מסחר וחינוך. הנשים המועסקות עובדות בעיקר בתחומי: תעשייה, מסחר, חינוך ושירותי בריאות ורווחה וסעד (חיידר, 2006). ישנו פער עצום בשיעור ההשתתפות בכוח העבודה בין הגברים לנשים, כאשר בשנת 2001, שיעור השתתפות הגברים בגילאי 25-34 בכוח העבודה הגיע ל-80.1% לעומת 28.6% בלבד בקרב הנשים, ועם העלייה בשכבות הגיל היתה ירידה משמעותית בשיעורים אלו (חיידר, שם, עמ' 54).

חיידר (2005) מדגיש את מרכזיותו של התחום הכלכלי, כאחד הביטויים הבולטים והבוטים, למעמדה הנחות של האוכלוסייה הערבית במדינת ישראל, הוא מצין שהגישה מייחסת את התנאים הכלכליים, המתבטאים בחוסר פיתוח, למדיניות ממשלות ישראל ולחלוקה לא שוויונית של משאבי החברה. לדעת עוואד (2004) רב המחקרים שעסקו בהשוואה בין הערבים והיהודים במישור הכלכלי, מצביעים על עוני גובר, אי-שוויון בהכנסות גבוהה מאוד בשוק העבודה הן בעיסוק והן בשכר.

רמת חיים:

רמת החיים של האוכלוסייה הערבית בישראל הינה נמוכה מרמת החיים של האוכלוסייה היהודית. תחולת העוני באוכלוסייה הערבית לפי הכנסה חודשית הגיעה בשנת 2001 ל-45.3% ממשקי הבית (לעומת 14.4% בלבד בקרב משקי הבית היהודיים). שיעור משקי הבית העניים הערביים הגבוה ביותר על

פי ההכנסה נמצא בקרב משקי בית שהעומד בראשם בגיל העבודה ואינו עובד, או קשיש, או מי שלמד עד 8 שנים (חיידר, שם, עמ' 92). אזור המגורים הינו גורם משמעותי המשפיע על רמת החיים, כאשר נרשמו פערים גדולים בין הישובים המעורבים לבין אזורים אחרים בתחולת העוני לפני רמת הכנסה: 33.3% ממשקי הבית בישובים המעורבים לעומת 45.3% בגליל, 48% במשולש ו- 49.4% בנגב, כלומר עומק העוני באזור הנגב הינו החמור ביותר (חיידר, שם, עמ' 93).

רוב משקי הבית הערביים (62.2%) נמצאים בשלושת עשירוני ההכנסה הנמוכים בישראל, ורק 6.8% מהם נמצאים בשלושת עשירוני ההכנסה העליונים. ממוצע ההכנסה החודשית של משקי הבית הערבים בעשירון התחתון עמד על 2,138 ₪ ו- 14,658 ₪ בעשירון העליון, לעומת 2,236 ₪ ו- 20,246 ₪ בהתאמה בקרב משקי הבית היהודים (חיידר, שם, עמ' 93).

חינוך והשכלה:

בשנים האחרונות ניכרת עליה ברמת ההשכלה בקרב האזרחים הערבים, במיוחד בקרב הנשים הערביות. בשנת 2001, כ- 25% מהאוכלוסייה הערבית למדו 9-11 שנים ועוד כ- 26% מהם למדו 12 שנים (חיידר, שם, לוח ד1, עמ' 123).

לגבי השכלה גבוהה, אחוז מקבלי תואר ראשון מאוניברסיטה בקרב האוכלוסייה הערבית עומד על 8.4% בשנת הלימודים 2003/04 ובשנת 2004/05 אחוז הסטודנטים הערבים הלומדים באוניברסיטאות לקראת תואר ראשון עמד על 10% (למ"ס, 2007). לפני נתוני הלמ"ס משנת 2001, שיעור הנשים בקרב תלמידי האוניברסיטאות הערבים היה 54%: שיעורן בקרב התלמידים הערבים לתואר ראשון היה 57%, לתואר שני 45% ולתואר שלישי 26% (מתוך חיידר, שם, לוח, ד11, 138).

רמת ההשכלה של הערבים הנוצרים בהשוואה לעדות אחרות גבוהה באופן משמעותי, למשל בשנת 2001, חציון מספר שנות הלימוד בקרב הנוצרים עמד על 12, בעוד שבקרב הדרוזים 11 והנמוך ביותר בקרב המוסלמים 10 (חיידר, לוח ד1, עמ' 123).

1.2 היפועויות בקרב ילדים באוכלוסייה הערבית בישראל:

למרות שהילדים הערביים בישראל מהווים פחות משליש מכלל הילדים בישראל, יש להם סיכוי פי 4 להיפגע מתאונות בית, במיוחד ילדים בגילאי 0-4 (תמו-לוטם, 2004). הפגיעה הכי שכיחה באוכלוסייה הערבית היא נפילות (National Safe Kids Campaign, 2006). מנת חלקם של הילדים הערבים מבין הנפגעים מנפילות גבוהה פי שתיים מזאת של הילדים היהודים. ושיעור התמותה בגין פגיעה לא מכוונת גבוה פי יותר משתיים בקרב ילדים ובני נוער באוכלוסייה הערבית לעומת האוכלוסייה היהודית (חמו-לוטם, שם).

במחקר שבוצע על ידי צוות רופאים בבית חולים רמב"ם, נבדקו אשפוזי ילדים מהצפון כתוצאה מנפילה מגובה בין השנים 1993-1995 (פורסם בשנת 2000). בהשוואה בין ילדים יהודים לעומת ילדים ערבים נמצאו הנתונים הבאים: שיעור הילדים הערבים שאושפזו במהלך התקופה הנחקרת עמד על 2.68 לאלף ילדים לעומת הילדים היהודים, שיעורם לאלף עמד על 1.91. בנוסף, שיעור הילדים הערבים שאושפזו בעקבות נפילה עמד על 0.32 לעומת 0.16 בקרב הילדים היהודים, כאשר 88% מהילדים שאושפזו בטיפול נמרץ היו ערבים. כ- 70% מהנפילות של הילדים הערבים קורות מבניינים והחלוקה כדלקמן: 46% נפילות ממדרגות, 21% כתוצאה מנפילה ממרפסות, 11% כתוצאה מנפילה מחלונות. בנוסף צוין כי,

נפילות מגובה אופייניות בישובים ערביים כפריים בהם יש בנייה של בתים פרטיים עם מדרגות, מרפסות וגגות מחוץ או מעל לבית (Shavit et al, 2000).

סוג היפגעות אחר שחשופים אליו הילדים באוכלוסייה הערבית יותר מאשר הילדים באוכלוסייה היהודית, הוא כוויות. כאשר הנזק מהיפגעות הוא עצום גם לילד וגם למשפחתו והם חווים תקופה ארוכה וקשה של אשפוזים, ניתוחים, השתלות עור וטיפול פיזיותרפיה מכאיבים (National Safe Kids Campaign, 2004). בשנת 2001, אושפזו 1,440 ילדים עקב כוויות, מתוכם 1,019 ילדים היו בני 5 שנים ומטה, שני שלישים מהם ילדים מהאוכלוסייה הערבית (המועצה הלאומית לשלום הילד, 2004). הסיבה השכיחה לכוויות היא בעקבות שפיכה של מים חמים על אברי הגוף.

מתחקיר שבוצע בשנת 2006, על ידי צוות יוזמות קרן אברהם בשיתוף עם צוות הפורום להסכמה אזרחית על היפגעות ילדים בתאונות בבית ובמרחב הציבורי, תוך כדי השוואה בין החברה היהודית לערבית, נמצא כי מרבית היפגעות הילדים בחברה הערבית מתרחשות בקרב בני 0-5 שנים, ובחברה היהודית מרביתן בקרב גילאי 11-18. אחוז הילדים הערבים הנפגעים בתאונות בית ובסביבתו גבוה, לאין שיעור, מאחוזם היחסי במדינה העומד על 25%. כיום אין נתונים כלל ארציים מדויקים, אבל ההערכה היא שמדובר בכ- 65%. ובקרב הילדים הבדואים בנגב האחוז עמד על 74% מכלל הילדים שהגיעו למיון בייח סורוקה עקב תאונות, בשנת 2004. נמצא בתחקיר עוד, כי 55% מן ההיפגעות בילדי הגיל הרך ו- 21% מן הפגיעות בגילאי 6-14, הן תוצאה של רשלנות וב- 50% מן הפגיעות בקרב ילדי הגיל הרך מעורבים בני המשפחה. סוגי התאונות האופייניות שעלו מהתחקיר הן כדלקמן: 38% מהתאונות הן נפילות, 13% הן תאונות דרכים (דריסות בחצר הבית ובקרבנות), 9% הן שתייה ומגע עם חומרים רעילים, כוויות, התחשמלות, טביעות (באמבטיות, בבורות ובמאגרי מים, בבריכות ובים), שאיפת גופים זרים, עקיצות עקרבים והכשת נחשים (כהן, 2006).

1.3 הסיבות לתאונות האופייניות לחברה הערבית:

לדעתו של כהן (שם), התאונות נגרמות בשל ליקויים סביבתיים- פיזיים ובשל סיבות אנושיות- תרבותיות, סיבות שעלו בין היתר בתחקיר של יוזמות קרן אברהם והפורום להסכמה אזרחית.

הליקויים הסביבתיים- פיזיים:

- סביבת מגורים המסכנת את הילדים, בחלקן הגדול כתוצאה מקשיים כלכליים של רוב התושבים. כאשר 89.5% מהבתים אינם עומדים בדרישות הבטיחות המקובלות. לעיתים קרובות המשפחה חיה בבתים תוך כדי תהליך הבניה או השיפוץ, מה שעלול לגרום לנפילות ולפגיעות קשות של ראש וגפיים.
- חוסר במעקי- מדרגות, סורגים, שערים החוסמים מקומות מסוכנים, התקנות חשמל לא תקניות ושקעים גלויים, חוסר במנעולים לארונות המאחסנים תרופות, חומרי ניקוי רעילים ועוד.
- חצרות לא בטיחותיות, בורות פתוחים, גישה קלה של ילדים למקומות איסוף פסולת הנמצאים בקרב בתי מגורים. לפעמים גם, מקררים ישנים ההופכים למלכודות ועוד.
- חימום הבתים ואף הבישול, במקרים רבים, הוא על אש חיה- פתוחה (פרימוס, גחלים, תנורי נפט) החושפת את הילדים לסכנת כוויות וחנק.

- התשתית הסביבתית הציבורית בישובים הערבי היא במצב ירוד מאוד. חוסר במדרכות, הזנחה של ביוב פתוח, כבישים לא מעובדים טוב ועוד.
- העדר מוחלט של גינות ציבוריות ומגרשי משחקים ברוב הישובים הערבים. הדבר גורם לכך, שהילדים ישתמשו ברחוב המוזנח כמגרש משחקים ומקום בילויים.

הסיבות האנושיות- תרבותיות:

- משפחות מרובות ילדים, החיות בצפיפות מגורים ובקשיים כלכליים. מצב המקשה על ההורים לשמור היטב על כל הילדים. לעיתים קרובות, קורה שהילדים הצעירים שומרים או משגיחים על האחים הצעירים מהם.
- מחוסר בצעצועים ובמשחקים המפתחים קשב וריכוז. בשל המצב הסוציו-אקונומי הירוד, יש קושי לתעל באופן חיובי את הסקרנות הטבעית בקרב ילדים.
- חוסר מודעות לחשיבות תנאי הבטיחות של הילדים. (דוגמא, נהוג שבכפר לא חוגרים חגורות בטיחות ברכב וממעטים בהתקנת כיסאות בטיחות. בנוסף, לא קיימת אכיפה מספקת של חוקי בטיחות מטעם רשויות החוק).
- גישת ההשלמה עם הגורל "הכל מן אללה" (מיקוד שליטה חיצוני), גישה שגורמת לאנשים להתמודד ביתר קלות עם הפגיעה של הילדים ומקשה על שינוי בדפוסי התנהגות.

1.4. תפיסות ועמדות הורים בנושא בטיחות בבית ובדרכים:

מדוח מחקר של ארגון בטרם מחודש מאי, 2007 (חמו- לוטם ואנדי-פינדלינג, טרם פורסם) שבדק תפיסות של הורים יהודים לילדים עד גיל 15 בנושא בית בטוח לילדים, נמצא כי קיימת הסכמה רבה לצורך להתאים את הבית לצרכי בטיחות ילדים, אך תפיסת הבטיחות בבית שונה בקרב חתכים שונים באוכלוסיה. כאשר בקרב אוכלוסיות ממעמד סוציו-אקונומי בינוני- נמוך, כגון חרדים, הורים צעירים מתחת לגיל 24, בעלי הכנסה נמוכה, ובעלי השכלה נמוכה, נוטים לתפוס את הבית כמקום בטוח, יותר מאשר אחרים. ציבור זה הנו בעל מודעות נמוכה יחסית לארגון "בטרם" ומסריו, ואכן בקרב מרואיינים שאינם מודעים לארגון, תפיסת הבית כמקום הבטוח ביותר הנה גבוהה יחסית. האוכלוסייה החלשה, מבחינת רמת ההכנסה ורמת ההשכלה, נוטה אף להתייחס לבתים חדשים הנבנים בישראל כמותאמים מבחינה בטיחותית לילדים, יותר מאשר קבוצות אוכלוסייה חזקות, שפחות מסכימות לכך. הנטייה לתפוס את הבית כמקום הבטוח לילדים בולטת גם בקרב קבוצות שנוטות, פחות מאחרים, לשהות בבית עם פעוטות: גברים ובני 45 ומעלה, שהנם ככל הנראה, הורים לילדים בוגרים. לעומת זאת, נשים נוטות להסכים, יותר מאשר גברים, לטענה שתאונות בבית עלולות לגרום לפגיעה קשה ומוות.

לגבי תפיסות ההורים לאחריות הרשות המקומית על בטיחות בדרכים, 71% מהמרואיינים סבורים כי העירייה אחראית למניעת תאונות בהם מעורבים ילדים, ו- 82% סבורים כי באחריותה למנוע פציעות לילדים במתחם העירוני. הנושאים הנתפסים כחשובים ביותר ביניהם, שיש על הרשות המקומית לטפל

בהם: מעברי חציה בקרבת מוסדות לימוד, מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים ובטיחות בהסעות תלמידים.

בספרות המקצועית לא נמצאה התייחסות לתפיסות ועמדות הורים בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל בנושא בטיחות בבית ובדרכים לילדים. לכן, ניתן להתייחס לסקר שבפנינו כמחקר חלוצי בנושא זה.

2. מתודולוגיה

בתחילת חודש יוני 2007 נערך סקר טלפוני במדגם אקראי ומייצג בקרב 502 הורים ערבים לילדים עד גיל 15.

ממצאי המחקר נותחו תוך התייחסות לקבוצות הגיל השונות של הילדים ולמאפיינים סוציו-דמוגרפיים אחרים.

ממצאים מובהקים סטטיסטית, ברמת מובהקות $p < 0.05$, הודגשו בתרשימים שבגוף הדוח.

2.1 הגדרת האוכלוסייה

אוכלוסיית המחקר לצורך עריכת סקר: הורים מקרב האוכלוסייה הערבית בישראל- שיש להם לפחות ילד אחד עד גיל 15, ומתגוררים במקומות ישוב בפריסה גיאוגרפית מלאה (גליל, משולש, נגב, ירושלים וערים מעורבות).

2.2 שיטת הדגימה

לצורך ביצוע הסקר נערכה דגימת אשכולות אשר הבטיחה ייצוג יחסי של בתי אב בני הדתות השונות (מוסלמים, נוצרים ודרוזים) מהחברה הערבית בישראל, המתגוררים בפריסה יישובית גיאוגרפית מלאה בכל רחבי הארץ ומופיעים בספר הטלפונים של חברת בזק.

2.3 בניית המדגם

בעת בניית המדגם נלקחו בחשבון שלושה מאפיינים עיקריים לייצוג האוכלוסייה הכללית במדגם: אזור מגורים, צורת הישוב ושייכות דתית.

2.4 מגבלות המדגם:

אוכלוסיית המדגם נבחרה לפי שמות המשפחות המנויות בבזק ושמותיהם מופיעים בספר הטלפונים של בזק לאוכלוסייה הערבית. ומכאן בעצם יש לנו הטית בחירה, משום שרק כ- 40% מהאוכלוסייה מנויים בבזק והשאר רכשו מנויים ברשתות האלחוטיות. יחד עם זאת, אין מאפיינים ייחודיים של המנויים בחברת בזק שונים ממאפייני רוכשי מנויים ברשתות אלחוטיות, מכאן שאוכלוסיית המדגם מייצגת את כלל האוכלוסייה הערבית בישראל.

2.5 קריטריוני הכללה לדגימה:

כל בתי האב שיש להם ילד אחד לפחות מתחת לגיל 15 שנים ושמותיהם מופיעים בספר הטלפונים של הישובים הערבים. בדיקת תנאי הכללה בוצעה עם תחילת השיחה הטלפונית.

2.6 הליך המחקר

בצפון:

המדגם כלל 306 ראיונות בפועל עם הורים לילדים עד גיל 15 שנים. היו בסה"כ 1287 ניסיונות התקשרות. ולהלן הפירוט:

ראיונות בפועל	הטלפון צלצל ולא היה מענה	סירובים	לא רלוונטיים	טלפון מחובר לא	פקס	סה"כ
306	387	77	334	140	43	1287
23.5%	30%	6%	26%	11%	3.5%	100%

במשולש, נגב וירושלים:

המדגם כלל 196 ראיונות בפועל עם הורים לילדים עד גיל 15 שנים, כאשר היו 1109 ניסיונות התקשרות. להלן הפירוט:

ראיונות בפועל	הטלפון צלצל ולא היה מענה	סירובים	לא רלוונטיים	טלפון מחובר לא	פקס	סה"כ
196	328	162	191	216	16	1109
17.6%	29.6%	14.7%	17.2%	19.5%	1.4%	100%

פירוט של כלל האזורים:

ראיונות בפועל	הטלפון צלצל ולא היה מענה	סירובים	לא רלוונטיים	טלפון מחובר לא	פקס	סה"כ
502	715	239	525	356	59	2396
21%	29.8%	10%	22%	14.8%	2.4%	100%

דגימת המשתתפים לסקר הסתיימה כאשר הושלמו כ-500 הראיונות שנקבעו בתכנון המוקדם, בהתאם להחלטות הברירה שנקבעו, קרי: מי שהיו הורים לילד אחד לפחות שגילו עד 15 שנים.

שעות ביצוע הראיונות: בין השעות 10:00 בבוקר ועד 21:00 בלילה. הראיונות נמשכו כ-3 שבועות ונטלו בו חלק 4 מראיינות.

2.7 הדרכת המראיינות:

הראיונות בוצעו ע"י ארבע מראיינות קבועות (שלא התחלפו בעת בצוע הראיונות). שתי מראיינות היו אחראיות על ריכוז ובצוע הראיונות באזור הצפון, ושתי האחרות היו אחראיות על אזור המשולש, הדרום ואזור ירושלים.

המראיינות קבלו הדרכה מעמיקה לגבי אופן ביצוע הראיון הטלפוני (הסקר). המראיינות התבקשו להציג את עצמן ואת מטרת הסקר למראיינת, ולאחר מכן כשאלת פתיחה, לבדוק אם למשפחה יש הורים לילדים עד גיל 15 שנים. במידה ולמשפחה לא היו לילדים מתחת לגיל 15 שנים או שלא היו להם ילדים כלל, צוין בדף רישום מהלך פעילות שהשיחה איננה רלוונטית. המראיינות התבקשו לרשום את מספר הפעמים של ההתקשרויות לטלפונים שבמדגם, ולדווח לגבי הטלפונים שהיה בהן מענה והראיון בוצע, באותה מידה גם לדווח על הסירובים, על לא רלוונטי וגם דווח על מספר ההתקשרויות שהטלפון לא היה מחובר או שהוא מחובר לפקס. בניסיונות שבהן לא היה מענה הן התבקשו לנסות לחזור שוב למספר בשעה יותר מאוחרת פעם אחת במידה וגם בפעם השנייה לא היה מענה, הן התבקשו לספור שוב בספר הטלפונים ולבחור שם של מועמד אחר עפ"י מדגם שהיה מוכן מראש למקרים כאלה.

2.8 הגדרת המשתנים הבלתי תלויים:

המשתנים הבלתי תלויים שבחרנו הינם:

מגדר: גבר, אישה;

רמת השכלה: יסודית+ חט"ב, תיכונית חלקית+ מלאה; אקדמאית;

רמת ההכנסה של המשפחה מהעבודה: עד 5500 ₪, מעל 5501 ₪;

שייכות דתית: מוסלמי, נוצרי, דרוזי;

גיל ההורה: עד 30, 31-40, מעל 40;

אזור מגורים: גליל, משולש, נגב, עיר מעורבת, מזרח ירושלים;

מספר הילדים עד גיל 15: ערכים מקובצים לשתי קטגוריות מעל ומתחת לחציון;

הסטאטוס ההורי של המשיב: יש ילדים בחתכי הגיל 4-1 לעומת אלה שאין להם ילדים בגילאים האלו.

2.9 המדגם

מדגם הסקר הטלפוני כלל 502 משתתפים, הורים שיש להם ילד אחד לפחות עד גיל 15, נשים וגברים. לוח 1 מציג נתונים **דמוגרפים מרכזיים** המתייחסים לייצוגיות הדגימה. מן הלוח ניתן לראות כי מדגם המחקר מייצג פחות או יותר את שיעור המרואיינים המתוכנן, בחלוקה לפי שייכות דתית - כ-80% מהם מוסלמים ויתרם נוצרים ודרוזים בהיקף בשיעור כ- 11% וכ-9% בהתאמה, בקירוב לשכיחות האוכלוסייה הערבית הכללית בחלוקה לדתות, כמפורט למטה (נתוני הלמ"ס 2006) ובחלוקה לפי פריסת מגורים גיאוגרפית: - מחצית מן המרואיינים התגוררו באזור הגליל, 27.9% מהם התגוררו במשולש, 6% בנגב, 8% גרו בערים מעורבות (חיפה, עכו, לוד ורמלה) ו- 7.8% מהם התגוררו במזרח ירושלים ובסביבתה (בשכונות עיסאווייה, סלואן, צור באהר, ואבו גוש).

לעומת זאת בולטת תת הייצוג של הגברים בקרב המרואיינים. הראיונות נערכו לאורך כל שעות היום והערב המוקדמות, כשהאב בדרך כלל היה בעבודה. אולם המראיינים דיווחו כי במקרים רבים בהם ענה גבר לשיחה ושמע כי נושא הראיון קשור לילדים, הועברה השיחה לבת הזוג לצורך מתן תשובות. תופעה

זו אופיינית לאוכלוסיה הערבית, ויש בה בכדי לבטא תפיסת וחלוקת תפקידים מסורתית המקובלת בקרב משפחות ערביות רבות. יש לציין יחד עם זאת כי ייצוג נמוך של הגברים לעומת הנשים אין בו בכדי להטות את ממצאי המחקר (הסקר).

לוח 1: מדגם המחקר על פי נתונים אישיים ודמוגרפיים שונים (n=502)

מאפיין	מספר נבדקים	אחוז %
מספר נבדקים	502	100
מגדר		
גברים	144	28.7
נשים	358	71.3
דת *		
מוסלמי	399	80.3
נוצרי	55	11.0
דרוזי	43	8.7
מקום מגורים **		
ישוב בגליל	252	50.3
ישוב במשולש	140	27.9
ישוב בנגב	30	6.0
עיר מעורבת	40	8.0
מזרח ירושלים	39	7.8

* 5 מרואיינים סרבו להתייחס לשאלה. ** נתון חסר אחד

לוח 2-א' מציג נתונים סוציו-אקונומיים ואישיים המאפיינים את מדגם המשיבים. רוב המרואיינים הם הורים מעל גיל 30 (84%), כאשר כשליש (31.2%) מהם בגילאים מעל 40, ו- (16%) מהם הם הורים צעירים עד גיל 30. השכלתם של כמחצית מהמרואיינים הינה תיכונית (49.2%) ויותר מרבע מהם רכשו השכלה על תיכונית או אקדמית, שכיחות המרואיינים שהשכלתם תיכונית (למדו 9-12 שנים), דומה בקירוב לשכיחות באוכלוסיה הכללית (ראה ברקע התיאורטי). כלומר הרוב המוחלט של המרואיינים בעלי השכלה תיכונית ומעלה. כמחצית מהמרואיינים (49.8%) דווחו שיש להם עד שלושה ילדים מתחת לגיל 15 שנים ומחצית מהם מדווחים על מספר ילדים גדול משלושה בגילאים אלה.

ההכנסה הממוצעת החודשית מהעבודה לרוב המרוויינים (60.7%) הינה עד 5500 ₪ בעוד שאחוז קטן יותר משתכר מעל 5500 ₪ ורק 14.4% משתכרים מעל 7000 ₪ לחודש. רוב המרוויינים ציינו שהם באים מרקע מסורתי - יותר ממחציתם (54.1%) דווחו שהם מסורתיים, ושליש מהם דווחו שהם דתיים. בקצוות הסולם אחוז החילוניים עומד על 6.8% ואחוז הדתיים מאוד הינו 5.6%.

לוח מס' 2-א': מאפיינים סוציו-אקונומיים של המשיבים בסקר

אחוז %	שכיחות	
גיל		
16.0	79	עד 30
52.8	261	31-40
31.2	155	41 ומעלה
100	495	סה"כ
השכלה		
6.4	32	בי"ס יסודי
18.5	92	חטיבת ביניים
49.2	245	תיכון
12.0	60	על תיכוני
13.9	69	השכלה אקדמאית
100	498	סה"כ
מספר ילדים עד גיל 15		
49.8	250	עד 3 ילדים
45	226	בין 4 עד 6
5.2	26	יותר מ- 6 ילדים
100	502	סה"כ
הכנסה חודשית מעבודה		
18.9	88	עד 4000 ₪
41.8	195	4001-5500 ₪
24.9	116	5501-7000 ₪
14.4	67	מעל 7000 ₪
100	466	סה"כ
מידת דתיות		
6.8	34	חילוני
54.1	269	מסורתי
33.4	166	דתי

דתי מאוד	28	5.6
סה"כ	497	100

לוח 2-ב' מציג את התפלגות גילאי המשיבים על פי הסטאטוס ההורי שלהם בחלוקה לגילאים. הסטאטוס ההורי נקבע על פי גיל הילדים במשפחה. הסטאטוס ההורי אינו מוציא וממצא. משיבים יכולים להיות הורים לילדים מכמה קבוצות גיל.

לפי הממצאים בלוח 2-ב', ניתן לראות כי כצפוי, ישנה עליה מונוטונית באחוז ההורים המטפלים בילדים עד גיל 3, ועליה מונוטונית באחוז ההורים לילדים גילאי 1-4 ככל שגיל ההורים צעיר יותר. במקביל, קיימת עליה מונוטונית באחוז ההורים המטפלים בילדים בני 12-15 ככל שגילם של ההורים מבוגר יותר.

לוח 2-ב': התפלגות הסטאטוס ההורי של המשיבים ב-3 קבוצות גיל, עד 30, גילאי 31-40 ומעל גיל 40 (N=495) *

סטאטוס הורי: הורים לילד אחד לפחות בקבוצות הגיל הבאות					שכיחות במדגם	גיל ההורה המשיב
גיל 1-3	גיל 4-6	גיל 7-9	גיל 10-12	גיל 13-15		
46	46	33	14	4	79	עד 30
58.2%	58.2%	41.8%	17.7%	5.1%		
112	145	150	154	119	261	31-40
42.9%	55.6%	57.5%	59.0%	45.6%		
19	33	74	87	113	155	+ 41
12.3%	21.3%	47.7%	56.1%	72.9%		
177	224	257	255	236	495	סה"כ
35.8%	45.3%	51.9%	51.5%	47.7%		

• שבעה משיבים סרבו לציין את גילם.

3. ממצאים

3.1 עמדות של המרואיינים לגבי טיפול העירייה בבטיחות ילדים בישוב

בחלק השני של השאלון, נבדקה תחילה תפיסתם האישית של המרואיינים לגבי תפקידה ואחריותה של העירייה/ המועצה בנושאים הנוגעים לבטיחות ילדי היישוב. לוח 11 מצביע על כך שמרבית המרואיינים (כ- 71%) רואים בעירייה/מועצה אחראית לפעול למניעת תאונות דרכים בקרב ילדים במידה רבה או רבה מאוד. אחוז גבוה יותר של משיבים (75%) רואים את תפקידה ואחריותה במניעת פציעתם של ילדים במתחם העירוני במידה רבה או רבה מאוד.

לוח מס' 1: תפיסת תפקידה של העירייה/ המועצה בנושאי בטיחות ילדים ביישוב

התפלגות תשובות באחוזים						הנושא
בכלל לא	2	3	4	5	במידה רבה מאוד	
4%	2.4%	4.4%	18.3%	10.4%	60.5%	העירייה אחראית לפעול למניעת תאונות דרכים שבהם מעורבים ילדים
2%	9.7%	3.6%	9.7%	13.3%	61.7%	העירייה אחראית לפעול למניעת פציעות ילדים במתחם העירוני

3.1.1 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים בין נשים וגברים

לוח 1 –א' מציג תפיסת ההורים כלפי אחריות העירייה/המועצה לבטיחות ילדים, בישוב בהשוואה בין אמהות לאבות. לצורך הצגת הממצאים ההשוואתיים וביצוע הניתוחים הסטטיסטיים ההיסקיים קובצו תשובות המשיבים ל-3 קטגוריות:

אחריות נמוכה – לעירייה/למועצה אחריות נמוכה או נמוכה מאוד לטיפול בנושא (ציונים '1' ו-'2' בסולם התשובות המלא).

אחריות בינונית – לעירייה אחריות בינונית לטיפול בנושא (ציונים '3' ו-'4' בסולם התשובות).

אחריות גבוהה - לעירייה/למועצה אחריות גבוהה או גבוהה מאוד לטיפול בנושא (ציונים '5' ו-'6' בסולם התשובות).

נמצא כי אין הבדלים מובהקים על-פי משתנה מין בכל הקשור לפיזור ציוני ההערכה, הן בשאלת האחריות של העירייה/המועצה, בנושא מניעת תאונות דרכים והן בנושא מניעת פציעתם של ילדים בתחום המוניציפאלי.

לוח 1-א': התפלגויות דו משתניות בנושא אחריות העירייה לטיפול במניעת תאונות דרכים של

ילדים ובמניעת תאונות במרחב העירוני, לפי מגדר – (N=501)

א.

המגדר	השאלה	העירייה/המועצה אחראית למניעת תאונות דרכים שמעורבים בהם ילדים		
		אחריות נמוכה (ציון 1-2)	אחריות בינונית (ציון 3-4)	אחריות גבוהה (ציון 5-6)
סה"כ				
גברים	מספר אחוז	7 4.9%	36 25.0%	101 70.1%
נשים	מספר אחוז	25 7.0%	78 21.8%	254 71.1%
סה"כ	מספר אחוז	32 6.4%	114 22.8%	355 70.9%

לא מובהק, $\chi^2=1.19$, df=2

ב.

המגדר	השאלה	העירייה/המועצה אחראית לפעול למניעת פציעות ילדים במתחם העירוני		
		אחריות נמוכה (ציון 1-2)	אחריות בינונית (ציון 3-4)	אחריות גבוהה (ציון 5-6)
סה"כ				
גבר	מספר אחוז	16 11.3%	20 14.2%	105 74.5%
אישה	מספר אחוז	42 11.8%	46 13.0%	267 75.2%
סה"כ	מספר אחוז	58 11.7%	66 13.3%	372 75.0%

לא מובהק, $\chi^2=.14$, df=2

3.1.2 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב:

הבדלים לפי משתנה רמת השכלה

לוח 1- ב': התפלגויות דו משתניות בנושא אחריות העירייה לטיפול במניעת תאונות דרכים של

ילדים ובמניעת תאונות במרחב העירוני, לפי רמת השכלה - (N= 501)

א.

רמת השכלה	השאלה	העירייה/המועצה אחראית למניעת תאונות דרכים שמעורבים בהם ילדים		
		אחריות נמוכה	אחריות בינונית	אחריות גבוהה
יסודית+ חטיבת ביניים	מספר אחוז	9 7.3%	28 2.6%	87 70.2%
תיכונית חלקית + מלאה	מספר אחוז	12 4.9%	60 24.6%	172 70.5%
אקדמאית	מספר אחוז	11 8.5%	24 18.6%	94 72.9%
סה"כ	מספר אחוז	32 6.4%	112 22.5%	353 71.0%

לא מובהק, $\chi^2= 3.306$, df=4

ב.

סה"כ	העירייה/המועצה אחראית לפעול למניעת פציעות ילדים במתחם העירוני			השאלה	רמת השכלה
	אחריות גבוהה	אחריות בינונית	אחריות נמוכה		
122	80	23	19	מספר	יסודית+ חטיבת ביניים
10%	65.6%	18.9%	15.6%	אחוז	
242	193	28	21	מספר	תיכונית חלקית + מלאה
100%	79.8%	11.6%	8.7%	אחוז	
128	96	14	18	מספר	אקדמאית
100%	75.0%	10.9%	14.1%	אחוז	
492	369	65	58	מספר	סה"כ
100%	75.0%	13.2%	11.8%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 10.138$, $df=4$ $p < 0.05$

לפי ממצאי לוח 1 ב', נמצאו הבדלים מובהקים בתפיסת ההורים את אחריות העירייה והמועצה המקומית לפעול למניעת פציעות ילדים במתחם העירוני לפי רמת ההשכלה. כאשר ככל שעולה רמת ההשכלה, כך תפיסת האחריות הינה גבוהה יותר. אך מעניין לציין, שדווקא הורים שהשכלתם ברמת תיכון בלבד תופסים ברמה יותר גבוהה את האחריות של העירייה בטיפול בנושא זה מאשר הורים בעלי השכלה אקדמית. לא נמצא הבדל בתפיסת ההורים מרמות השכלה שונות את אחריות העירייה לפעול למניעת תאונות דרכים.

3.1.3 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים לפי משתנה רמת הכנסה

לוח 1- ג: התפלגויות דו משתניות בנושא אחריות העירייה/ המועצה בטיפול למניעת תאונות דרכים של ילדים ומניעת פציעות במתחם העירוני, לפי רמת הכנסה (N=501)

א.

סה"כ	העירייה/המועצה אחראית למניעת תאונות דרכים שמעוברים בהם ילדים			השאלה	רמת הכנסה מהעבודה
	אחריות גבוהה	אחריות בינונית	אחריות נמוכה		
282	207	54	21	מספר	עד 5500 ₪
100%	73.4%	19.1%	7.4%	אחוז	
183	122	51	10	מספר	מעל 5501 ₪
100%	66.7%	27.9%	5.5%	אחוז	
465	329	105	31	מספר	סה"כ
100%	70.8%	22.6%	6.7%	אחוז	

לא מובהק, $\chi^2 = 5.103$, $df= 2$

ב.

רמת הכנסה מהעבודה	השאלה	העירייה/המועצה אחראית לפעול למניעת פציעות ילדים במתחם העירוני		
		אחריות נמוכה	אחריות בינונית	אחריות גבוהה
עד 5500 ₪	מספר אחוז	42 15.0%	36 12.9%	202 72.1%
מעל 5501 ₪	מספר אחוז	15 8.2%	25 13.7%	142 78.0%
סה"כ	מספר אחוז	57 12.3%	61 13.2%	344 74.5%
		280 100%		

לא מובהק, $\chi^2 = 4.660, df = 2$

לא נמצא קשר בין רמת הכנסה מהעבודה של ההורה לבין תפיסותיו ועמדותיו לגבי האחריות של העירייה/המועצה בטיפול בנושאי בטיחות ילדים בישוב.

3.1.4 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבטיחות ילדים בישוב: הבדלים לפי משתנה דת

לוח 1-ד': התפלגויות דו משתניות בנושא אחריות העירייה/המועצה בטיפול למניעת תאונות דרכים של ילדים ומניעת פציעות במתחם העירוני, לפי שייכות דתית, (N= 501).

א.

שייכות דתית	השאלה	העירייה/המועצה אחראית למניעת תאונות דרכים שמעוברים בהם ילדים		
		אחריות נמוכה	אחריות בינונית	אחריות גבוהה
מוסלמי	מספר אחוז	29 7.3%	90 22.6%	279 70.1%
נוצרי	מספר אחוז	3 5.5%	15 27.3%	37 67.3%
דרוזי	מספר אחוז	0 0	9 20.9%	34 79.1%
סה"כ	מספר אחוז	32 6.5%	114 23.0%	350 70.6%
		398 100%		

לא מובהק, $\chi^2 = 4.369, df = 4$

ב.

שייכות דתית	השאלה	העירייה אחראית לפעול למניעת פציעות ילדים במתחם העירוני		
		אחריות נמוכה	אחריות בינונית	אחריות גבוהה
מוסלמי	מספר אחוז	28 7.1%	51 13.0%	314 79.9%
נוצרי	מספר אחוז	9 16.4%	8 14.5%	38 69.1%
דרוזי	מספר אחוז	20 46.5%	7 16.3%	16 37.2%
סה"כ	מספר אחוז	57 11.6%	66 13.4%	368 74.9%
		491 100%		

מובהק, $\chi^2 = 63.079, df = 4, p < 0.01$

3.1.5 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבריאות ילדים בישוב:
הבדלים לפי משתנה אזור מגורים

לוח 1-ה': התפלגויות דו משתניות בנושא אחריות העירייה בטיפול למניעת תאונות דרכים של ילדים ומניעת פציעות במתחם העירוני, לפי אזור מגורים, (N= 501).

א.

אזור מגורים	השאלה	העירייה אחראית למניעת תאונות דרכים שמעורבים בהם ילדים		
		אחריות נמוכה + בינונית	אחריות גבוהה	סה"כ
גליל	מספר	51	201	252
	אחוז	20.3%	79.8%	100%
משולש	מספר	41	98	139
	אחוז	29.5%	70.5%	100%
נגב	מספר	15	15	30
	אחוז	50.0%	50.0%	100%
עיר מעורבת	מספר	29	11	40
	אחוז	72.5%	27.5%	100%
מזרח ירושלים	מספר	10	29	39
	אחוז	25.6%	74.4%	100%
סה"כ	מספר	146	354	500
	אחוז	29.2%	70.8%	100%

מובהק, $\chi^2 = 52.58, df=4, p < 0.01$

הערה: כדי לעמוד בתנאים המקדימים לחישוב χ^2 , אוחדו קטגוריות ההסכמה הנמוכה והבינונית עם ההיגד.

ב.

אזור מגורים	השאלה	העירייה אחראית לפעול למניעת פציעות ילדים במתחם העירוני		
		אחריות נמוכה	אחריות בינונית	אחריות גבוהה
גליל	מספר	46	29	177
	אחוז	18.3%	11.5%	70.2%
משולש	מספר	8	16	136
	אחוז	5.9%	11.8%	82.4%
נגב	מספר	3	11	30
	אחוז	10.0%	36.7%	53.3%
עיר מעורבת	מספר	0	9	40
	אחוז	0	22.5%	77.5%
מזרח ירושלים	מספר	1	1	37
	אחוז	2.7%	2.7%	94.6%
סה"כ	מספר	58	66	495
	אחוז	11.7%	13.3%	74.9%

מובהק, $\chi^2 = 44.809, df=8, p < 0.01$

לפי לוח 1-ה', נמצאו הבדלים מובהקים בין המשיבים על פי משתנה אזור מגורים בתשובותיהם לגבי תפיסת אחריות העירייה/המועצה לטיפול בשני הנושאים: מניעת תאונות דרכים של ילדים ומניעת פציעות ילדים במתחם העירוני. כאשר משיבים מאזורי הגליל, מזרח ירושלים והמשולש (79.8% , 74.4% ו- 70.5% , בהתאמה) נוטים יותר להטיל אחריות גבוהה על העירייה/המועצה לטיפול בנושא מניעת תאונות דרכים

שמעורבים בהם ילדים יותר מאשר משיבים מהאזורים : ערים מעורבות ונגב (27.5% ו- 50.0%, בהתאמה).
($\chi^2 = 75.342, df=8, p < 0.01$)

בעוד שרוב המשיבים מכל אזורי המגורים נוטים להטיל אחריות גבוהה על העירייה/המועצה בטיפול בנושא מניעת פציעות ילדים במתחם העירוני, אנו מוצאים שהמרוויינים מאזור המגורים ירושלים נוטים להטיל את האחריות בצורה משמעותית עוד יותר (94.6%). לעומת זאת, מרוויינים מאזור הנגב הסכימו עם האמירה באחוזים נמוכים יותר ביחס לאחרים (53.3%). ($\chi^2 = 44.809, df=8, p < 0.01$).

3.1.6 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבריאות ילדים בישוב: הבדלים לפי גיל ההורה

לא נמצא קשר בין גיל ההורה לבין תפיסותיו ועמדותיו לגבי האחריות של העירייה/המועצה בטיפול למניעת תאונות ופציעות המעורבים בהם ילדים בישוב.

3.1.7 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבריאות ילדים בישוב:

הבדלים לפי מספר ילדים מתחת לגיל 15 (מקובצים ל-2 קטגוריות, מעל ומתחת לחציון = 3)
לא נמצא קשר בין מספר הילדים מתחת לגיל 15 לבין תפיסותיו ועמדותיו של ההורה לגבי אחריות העירייה למניעת תאונות ופציעות המעורבים בהם ילדים בישוב.

3.1.8 תפיסות ועמדות ההורים בנושא אחריות העירייה/ המועצה לפעול לבריאות ילדים בישוב:

הבדלים לפי נוכחות ילדים מתחת לגיל 4 בבית ההורים
לא נמצא כל קשר בין נוכחות ילדים מתחת לגיל 4 שנים לבין תפיסותיו ועמדותיו של ההורה לגבי אחריות העירייה למניעת תאונות ופציעות המעורבים בהם ילדים בישוב.

3.2 תפיסות ועמדות ההורים לגבי מידת החשיבות שהם מייחסים לנושאי בטיחות שונים ביישוב הנמצאים באחריות העירייה

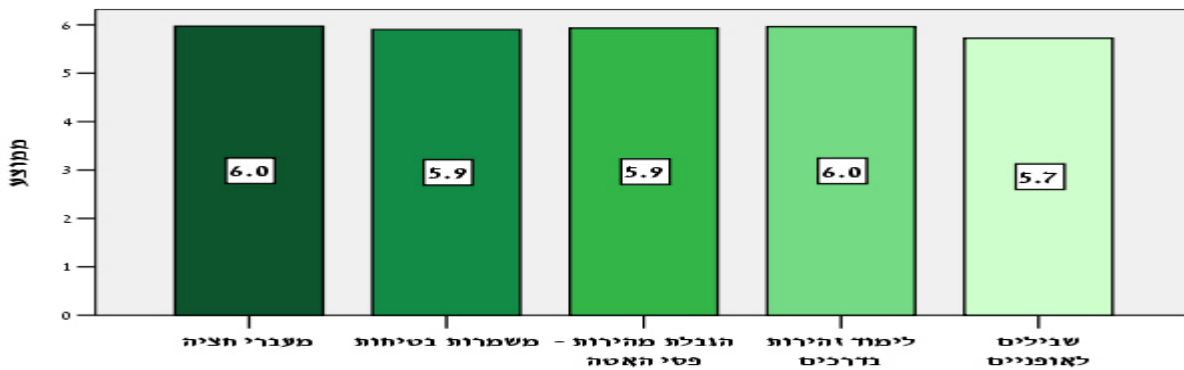
גרף מספר 1 מציג את ממוצע התשובות של המרוויינים לגבי מידת החשיבות שהם מייחסים לטיפול העירייה/המועצה בתחומים שונים ולוח מספר 2 מציג את התפלגות התשובות בנושאים אלה. אומנם 70% בלבד מהמרוויינים חושבים שמתקוף תפקידה ומחויבותה של העירייה/המועצה לטפל בנושאי בטיחות ילדי היישוב, אולם, הרוב המוחלט של המרוויינים בדעה שישנה חשיבות גבוהה עד גבוהה מאוד לטיפול העירייה/המועצה בנושאי בטיחות שונים כגון: מעברי חציה בקרבת מוסדות חינוך; הפעלת משמרות זהירות בדרכים; הגבלת מהירות הנסיעה על ידי פסי האטה; תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים; פיתוח שבילים לאופניים; הימצאותם של מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים; בטיחות בהסעות תלמידים; אכיפה על ידי משטרה או שיטור קהילתי; הסברה בנושא תאונות דרכים; שיפור מצב הכבישים הפנימיים ומצב המדרכות להולכי רגל.

האחוזים נעים בין 91.5% לבין 99.6%, כאשר החשיבות הרבה ניתנה לטיפול במעברי חציה בקרבת מוסדות חינוך, ואילו החשיבות הנמוכה ביותר (שאף היא כאמור גבוהה אבסולוטית) ניתנה לטיפול בהתקנת שבילי אופניים.

גרף מספר 1: ממוצע ציוני התשובה למידת החשיבות שמייחסים המרואיינים לטיפול העירייה בנושאי בטיחות שונים

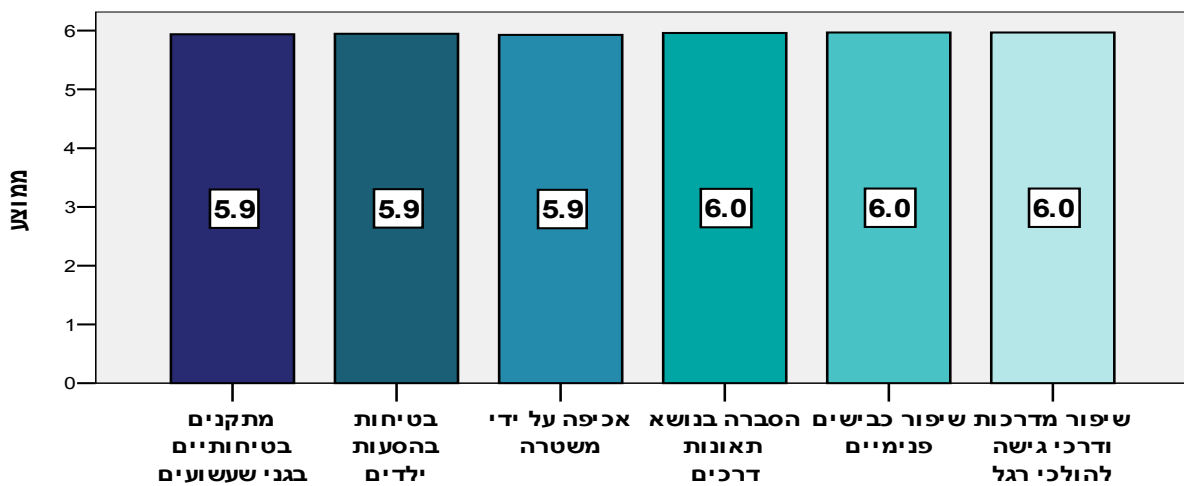
מידת החשיבות לטיפול העיריה בנושאים הבאים

1 = כלל לא חשוב, 6 = חשוב במידה רבה מאוד

מידת החשיבות לטיפול העיריה בנושאים הבאים

1 = כלל לא חשוב, 6 = חשוב במידה רבה מאוד

לוח 2 מציג את ההתפלגות התשובות לשאלות החשיבות בטיפול בנושאי הבטיחות השונים.

לוח מס' 2: התפלגות תפיסת חשיבות של נושאי בטיחות שונים באחריות מוניציפאלית

מספר המשיבים	התפלגות תשובות באחוזים				הנושא
	לא חשוב או מאוד לא חשוב (1-2)	ציוני ביניים (3-4)	חשוב (5)	חשוב מאוד (6)	
498	0.2	0.2	1.4	98.2	מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד
496	0.6	1.6	3.6	93.0	הפעלת משמרות זהירות בדרכים
498	1.0	0.4	1.4	97.2	הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות
497	0.4	0.2	2.2	97.2	תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר
498	1.6	6.8	4.6	86.9	פיתוח שבילים לאופניים
497	0.6	1.6	1.4	96.4	מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים
496	1.4	1	1.2	97.4	בטיחות בהסעות תלמידים
497	0.8	1.2	1.6	96.4	אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי
495	0.4	0.8	0.4	98.4	הסברה בנושא תאונות דרכים
497	0.4	0.4	0.2	99.0	שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר
497	0.2	0.4	0.8	98.6	שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל

לאור ממצאים אלה, לא נמצא טעם בבדיקת הבדלים בדיווחם של המשיבים בחתכים שונים של מדגם המרואיינים על פי משתנים סוציו-דמוגרפיים שונים ולא בוצעו מבחנים סטטיסטיים היסקיים לבדיקת הקשר עם המשתנים הסוציו-דמוגרפיים השונים, למעט בשאלת פיתוח שבילי אופניים שהתפלגות התשובות בה שונה. כדי לנסות לעמוד בתנאים המקדימים לחישוב במבחן חי בריבוע, קובצו ערכי קטגוריות חשיבות נמוכה ובינונית לקטגוריה אחת ועדיין נמצאו מספר תאים גדול מהמותר בהם ההתפלגות החזויה נמוכה מ-5 מקרים. לפיכך חושב חי בריבוע על פי שבעת התאים הלגיטימיים לחישוב ונמצא כי, אין הבדל מובהק בין רמת החשיבות הנתפסת של נושא פיתוח שבילים לאופניים בהשוואה בין מקומות המגורים שנבדקו.

**3.2.1 תפיסות ועמדות ההורים לגבי מידת החשיבות שהם מייחסים לנושאי בטיחות שונים
ביישוב הנמצאים באחריות העירייה לפי אזור מגורים**

לוח 2-א': התפלגויות דו משתניות לפי אזור המגורים לתפיסת החשיבות בטיפול העירייה בפיתוח

שבילים (N= 501).

אזור מגורים	השאלה	פיתוח שבילים לאופניים		
		חשיבות גבוהה	חשיבות נמוכה+בינונית	סה"כ
גליל	מספר אחוז	221 88.4%	29 11.6%	250 100%
משולש	מספר אחוז	133 95.0%	7 5.0%	140 100%
נגב	מספר אחוז	24 82.8%	5 17.2%	29 100%
עיר מעורבת	מספר אחוז	40 100%	0 0	40 100%
מזרח ירושלים	מספר אחוז	37 97.4%	1 2.6%	38 100%
סה"כ	מספר אחוז	455 91.5%	42 8.4%	497 100%

לא מובהק, $\chi^2=6.1$, $df=4$,

הערה: חי בריבוע נבדק על פי התרומה המצרפית של 7 מתוך 10 התאים בטבלה.

לפי הלוח, כל המשיבים מערים מעורבות מייחסים חשיבות גבוהה לטיפול העירייה בפיתוח שבילים לאופניים, זאת בשונה מהדיווחים שהתקבלו ע"י מרואיינים מאזורים אחרים. דוגמה לכך, קיומו של הבדל מובהק בין המרואיינים מהערים המעורבות לבין מרואיינים מאזור הנגב ש- 82.8% בלבד מהם יחסו חשיבות גבוהה לטיפול העירייה/המועצה בנושא פיתוח שבילים לאופניים. ($\chi^2=15.927$, $df=8$, $p<.05$).

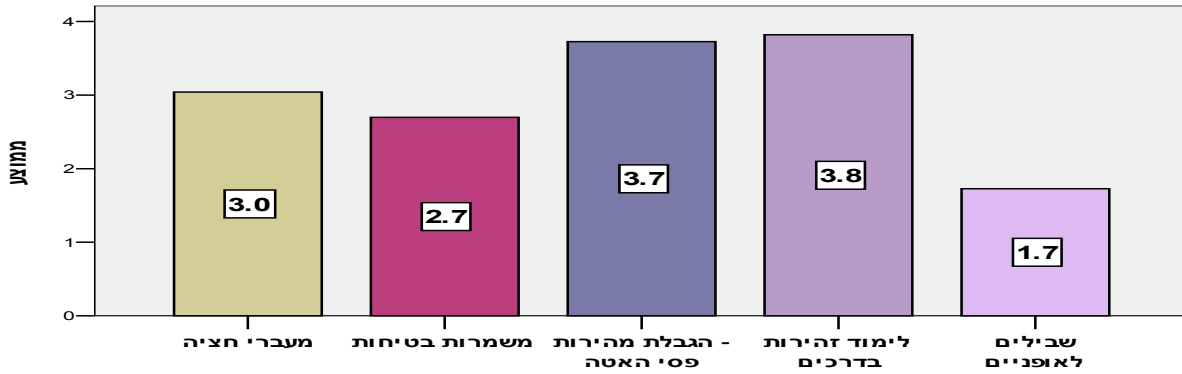
3.3 הערכת ההורים לגבי אופן טיפול העירייה/המועצה בנושאי בטיחות ביישוב

גרף מספר 2 מציג את ממוצע ההערכה שמייחסים המרואיינים לאופן הטיפול של העירייה/המועצה בתחומים השונים, ולוח מספר 3 מציג את התפלגות ציוני ההערכה בנושאים אלה. מן הגרף והלוח ניתן לראות את גישתם הביקורתית מאוד של המרואיינים כלפי אופן הטיפול של העירייה/המועצה בסוגיות אלה. לפי הממצאים עולה כי רוב המרואיינים מצביעים על הערכות נמוכות יחסית לטיפול העירייה/המועצה בנושאים שנשאלו לגביהם בשאלון. למשל, 70.2% מהמרואיינים הצביעו על הערכות נמוכות ונמוכות מאוד לטיפול העירייה/המועצה במתקנים בטיחותיים בגני שעשועים, וקרוב ל- 60% מהם ציינו הערכות נמוכות עד נמוכות מאוד לטיפול העירייה/המועצה בהפעלת משמרות זהירות בדרכים. במקביל, כמחצית מהמרואיינים (45.2%) הצביעו על הערכות גבוהות עד גבוהות מאוד לטיפול העירייה/המועצה על ידי תוכניות לימוד בנושאים הסברה לבטיחות בדרכים.

גרף מספר 2: ממוצע ציוני ההערכה לטיב הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים

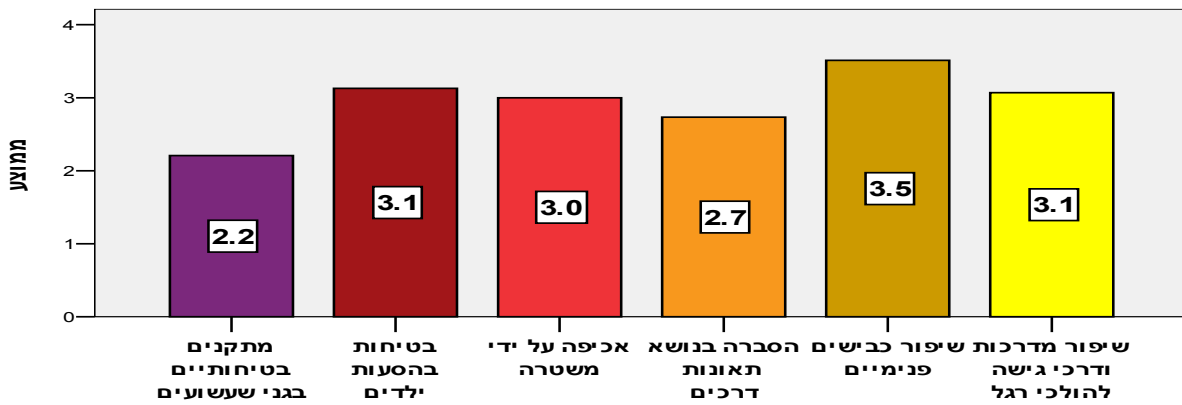
איכות הטיפול של העריה בנושאים הבאים

הערכה נמוכה, =6 הערכה גבוהה =1

איכות הטיפול של העריה בנושאים הבאים

הערכה נמוכה, =6 הערכה גבוהה =1

לוח מס' 3: הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים הנמצאים באחריותה

מספר המשיבים	התפלגות תשובות באחוזים				הנושא
	הערכה נמוכה מאוד (1-2)	ציוני ביניים (3-4)	גבוהה (5)	הערכה גבוהה מאוד (6)	
501	46.9	22.6	10.0	20.6	מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד
501	57.3	19	6.4	17.4	הפעלת משמרות זהירות בדרכים
501	30.6	26.6	17.8	25.1	הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות
498	28.1	26.7	17.5	27.7	תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר
500	83	7	2.6	7.4	פיתוח שבילים לאופניים
496	70.2	13.5	4.6	11.7	מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים
500	47.6	20.6	9.8	22.0	בטיחות בהסעות תלמידים
496	49.2	24.2	10.1	16.5	אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי
498	56.7	20.2	6.6	16.5	הסברה בנושא תאונות דרכים
501	34.5	27.8	15.8	22.0	שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר
500	47	23.2	10.8	19.0	שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל

הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי המשתנים הסוציו-דמוגרפיים

לוח 3 – א' מציג את התפלגות התשובות הנוגעות לציון ההערכה שנתנו למשיבים לאופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים שבאחריותה.

לצורך ביצוע הניתוח הסטטיסטי ההיסקי של ציוני ההערכה קובצו תשובות המשיבים ל-3 קטגוריות: הערכה נמוכה - ציונים '1' ו-'2' בסולם התשובות המלא. הערכה בינונית – ציונים '3' ו-'4' בסולם התשובות. הערכה גבוהה - ציונים '5' ו-'6' בסולם התשובות.

3.3.1 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי מגדר

לוח 3-א': הבדלים בציוני ההערכה של המשיבים לגבי אופן הטיפול של העירייה/המועצה

בנושאים שונים הקשורים לבטיחות, לפי מגדר – (N=502)

א.

מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
143	40	25	78	מספר	גבר
100.0%	28.0%	17.5%	54.5%	אחוז	
358	113	88	157	מספר	אישה
100.0%	31.6%	24.6%	43.9%	אחוז	
501	153	113	235	מספר	סה"כ
100.0%	30.5%	22.6%	46.9%	אחוז	

לא מובהק, $\chi^2=5.2$, df=2

ב.

הפעלת משמרות זהירות בדרכים				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
144	30	28	86	מספר	גבר
100.0%	20.8%	19.4%	59.7%	אחוז	
357	89	67	201	מספר	אישה
100.0%	24.9%	18.8%	56.3%	אחוז	
501	119	95	287	מספר	סה"כ
100.0%	23.8%	19.0%	57.3%	אחוז	

לא מובהק, $\chi^2=.95$, df=2

ג.

הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
144	55	43	46	מספר	גבר
100.0%	38.2%	29.9%	31.9%	אחוז	
357	160	90	107	מספר	אישה
100.0%	44.8%	25.2%	30.0%	אחוז	
501	215	133	153	מספר	סה"כ
100.0%	42.9%	26.5%	30.5%	אחוז	

לא מובהק, $\chi^2=2.02$, df=2

ד.

תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
142	47	40	55	מספר	גבר
100.0%	33.1%	28.2%	38.7%	אחוז	
356	178	93	85	מספר	אישה
100.0%	50.0%	26.1%	23.9%	אחוז	
498	225	133	140	מספר	סה"כ
100.0%	45.2%	26.7%	28.1%	אחוז	

מובהק, $\chi^2=14.74$, df=2, $p<.01$

ה.

פיתוח שבילים לאופניים				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
143	10	11	122	מספר אחוז	גבר
100.0%	7.0%	7.7%	85.3%		
357	40	24	293	מספר אחוז	אישה
100.0%	11.2%	6.7%	82.1%		
500	50	35	415	מספר אחוז	סה"כ
100.0%	10.0%	7.0%	83.0%		

לא מובהק, $\chi^2=2.07$, df=2

ו.

מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
142	17	22	103	מספר אחוז	גבר
100.0%	12.0%	15.5%	72.5%		
354	64	45	245	מספר אחוז	אישה
100.0%	18.1%	12.7%	69.2%		
496	81	67	348	מספר אחוז	סה"כ
100.0%	16.3%	13.5%	70.2%		

לא מובהק, $\chi^2=3.05$, df=2

ז.

בטיחות בהסעות תלמידים				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
144	44	29	71	מספר אחוז	גבר
100.0%	30.6%	20.1%	49.3%		
356	115	74	167	מספר אחוז	אישה
100.0%	32.3%	20.8%	46.9%		
500	159	103	238	מספר אחוז	סה"כ
100.0%	31.8%	20.6%	47.6%		

לא מובהק, $\chi^2=.24$, df=2

ח.

אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
144	31	33	80	מספר אחוז	גבר
100.0%	21.5%	22.9%	55.6%		
352	101	87	164	מספר אחוז	אישה
100.0%	28.7%	24.7%	46.6%		
496	132	120	244	מספר אחוז	סה"כ
100.0%	26.6%	24.2%	49.2%		

לא מובהק, $\chi^2=3.77$, df=2

ט.

הסברה בנושא תאונות דרכים				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
142 100.0%	23 16.2%	24 16.9%	95 66.9%	מספר אחוז	גבר
356 100.0%	92 25.8%	77 21.6%	187 52.5%	מספר אחוז	אישה
498 100.0%	115 23.1%	101 20.3%	282 56.6%	מספר אחוז	סה"כ

מובהק, $\chi^2=8.91$, $df=2$, $p<.01$

י.

שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
144 100.0%	47 32.6%	40 27.8%	57 39.6%	מספר אחוז	גבר
357 100.0%	142 39.8%	99 27.7%	116 32.5%	מספר אחוז	אישה
501 100.0%	189 37.7%	139 27.7%	173 34.5%	מספר אחוז	סה"כ

לא מובהק, $\chi^2=2.88$, $df=2$

יא.

שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל				נושא בטיפול	המגדר
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
143 100.0%	37 25.9%	28 19.6%	78 54.5%	מספר אחוז	גבר
357 100.0%	112 31.4%	88 24.6%	157 44.0%	מספר אחוז	אישה
500 100.0%	149 29.8%	116 23.2%	235 47.0%	מספר אחוז	סה"כ

נוטה למובהק, $\chi^2=4.59$, $df=2$

ככלל, דפוס התשובות הכללי מצביע על ביקורתיות רבה יותר של הגברים כלפי טיפול העירייה בנושאי הבטיחות השונים. הגברים היו ביקורתיים יותר מן הנשים בהערכת טיפול העירייה/המועצה בנושא תכניות הלימוד של בטיחות בדרכים ($\chi^2=14.74$, $df=2$, $p<.01$) ובהערכת הטיפול בהסברה בנושא בטיחות בדרכים ($\chi^2=8.91$, $df=2$, $p<.01$). בנוסף נמצאה נטייה להבדל מובהק בין הגברים לנשים בנושא מעברי חציה ליד מוסדות לימוד ושיפור מדרכות ודרכי גישה להולכי רגל.

3.3.2 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי רמת השכלה

לוח 3-ב': הבדלים בציוני ההערכה של המרואיינים לגבי אופן הטיפול של העירייה בנושאים שונים

הקשורים לבטיחות, לפי רמת השכלה – (N=502)

א.

רמת השכלה	השאלה	מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד		
		הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה
יסודית + חטיבת ביניים	מספר אחוז	43 34.7%	30 24.2%	51 41.1%
תכונית חלקית + מלאה	מספר אחוז	69 28.3%	58 23.8%	117 48.0%
על תיכונית ואקדמאית	מספר אחוז	41 31.8%	22 17.1%	66 51.2%
סה"כ	מספר אחוז	153 30.8%	110 22.1%	234 47.1%

לא מובהק, $\chi^2=4.62$, df= 4

ב.

רמת השכלה	השאלה	הפעלת משמרות בטיחות		
		הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה
יסודית + חטיבת ביניים	מספר אחוז	26 21.0%	30 24.2%	68 54.8%
תכונית חלקית + מלאה	מספר אחוז	59 24.1%	46 18.8%	140 57.1%
על תיכונית ואקדמאית	מספר אחוז	34 26.6%	19 14.8%	75 58.6%
סה"כ	מספר אחוז	119 23.9%	95 19.1%	283 56.9%

לא מובהק, $\chi^2= 3.896$, df= 4

ג.

רמת השכלה	השאלה	הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות		
		הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה
יסודית + חטיבת ביניים	מספר אחוז	56 45.2%	35 28.2%	33 26.6%
תכונית חלקית + מלאה	מספר אחוז	110 44.9%	59 24.1%	76 31.0%
על תיכונית ואקדמאית	מספר אחוז	48 37.5%	39 30.5%	41 32.0%
סה"כ	מספר אחוז	214 43.1%	133 26.8%	150 30.2%

לא מובהק, $\chi^2= 3.378$, df= 4

ד.

סה"כ	תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר			השאלה	רמת השכלה
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
124 100%	65 52.4%	32 25.8%	27 21.8%	מספר אחוז	יסודית + חטיבת ביניים
244 100%	110 45.1%	61 25.0%	73 29.9%	מספר אחוז	תכונות חלקית + מלאה
126 100%	47 37.3%	39 31.0%	40 31.7%	מספר אחוז	על תיכונית ואקדמאית
494 100%	222 44.9%	132 26.7%	140 28.3%	מספר אחוז	סה"כ

לא מובהק, $\chi^2 = 6.951, df = 4$

ה.

סה"כ	פיתוח שבילים לאופניים			השאלה	רמת השכלה
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
123 100%	14 11.4%	9 7.3%	100 81.3%	מספר אחוז	יסודית + חטיבת ביניים
245 100%	22 9.0%	23 9.4%	200 81.6%	מספר אחוז	תכונות חלקית + מלאה
128 100%	14 10.9%	3 2.3%	111 86.7%	מספר אחוז	על תיכונית ואקדמאית
496 100%	50 10.1%	35 7.1%	411 82.9%	מספר אחוז	סה"כ

לא מובהק, $\chi^2 = 6.833, df = 4$

ו.

סה"כ	מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים			השאלה	רמת השכלה
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
124 100%	26 21.0%	14 11.3%	84 67.7%	מספר אחוז	יסודית + חטיבת ביניים
241 100%	33 13.7%	36 14.9%	172 71.4%	מספר אחוז	תכונות חלקית + מלאה
127 100%	22 17.3%	16 12.6%	89 70.1%	מספר אחוז	על תיכונית ואקדמאית
492 100%	81 16.5%	66 13.4%	345 70.1%	מספר אחוז	סה"כ

לא מובהק, $\chi^2 = 3.759, df = 4$

ז.

סה"כ	בטיחות בהסעות תלמידים			השאלה	רמת השכלה
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
123 100%	42 34.1%	22 17.9%	59 48.0%	מספר אחוז	יסודית + חטיבת ביניים
244 100%	82 33.6%	52 21.3%	110 45.1%	מספר אחוז	תכונית חלקית + מלאה
129 100%	35 27.1%	26 20.2%	68 52.7%	מספר אחוז	על תיכונית ואקדמאית
496 100%	159 32.0%	100 20.2%	237 47.8%	מספר אחוז	סה"כ

לא מובהק, $\chi^2 = 2.832, df = 4$

ח.

סה"כ	אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי			השאלה	רמת השכלה
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
122 100%	40 32.8%	37 30.3%	45 36.9%	מספר אחוז	יסודית + חטיבת ביניים
242 100%	59 24.4%	61 25.2%	122 50.4%	מספר אחוז	תכונית חלקית + מלאה
128 100%	31 24.2%	22 17.2%	75 85.6%	מספר אחוז	על תיכונית ואקדמאית
492 100%	130 26.4%	120 24.4%	242 49.2%	מספר אחוז	סה"כ

מובהק, $\chi^2 = 13.170, df = 4, p < .01$

ט.

סה"כ	הסברה בנושא תאונות דרכים			השאלה	רמת השכלה
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
123 100%	37 30.1%	23 18.7%	63 51.2%	מספר אחוז	יסודית + חטיבת ביניים
243 100%	52 21.4%	47 19.3%	144 59.3%	מספר אחוז	תכונית חלקית + מלאה
128 100%	26 20.3%	29 22.7%	73 57.0%	מספר אחוז	על תיכונית ואקדמאית
494 100%	115 23.3%	99 20.0%	280 56.7%	מספר אחוז	סה"כ

לא מובהק, $\chi^2 = 4.839, df = 4$

י.

רמת השכלה	השאלה	שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר			סה"כ
		הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה	
יסודית + חטיבת ביניים	מספר	52	34	38	124
	אחוז	41.9%	27.4%	30.6%	100%
תכונית חלקית + מלאה	מספר	95	67	82	244
	אחוז	38.9%	27.5%	33.6%	100%
על תיכונית ואקדמאית	מספר	41	37	51	129
	אחוז	31.8%	28.7%	39.5%	100%
סה"כ	מספר	188	138	171	497
	אחוז	37.8%	27.8%	34.4%	100%

לא מובהק, $\chi^2 = 3.472, df = 4$

י"א.

רמת השכלה	השאלה	שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל			סה"כ
		הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה	
יסודית + חטיבת ביניים	מספר	44	26	53	123
	אחוז	35.8%	21.1%	43.1%	100%
תכונית חלקית + מלאה	מספר	71	60	114	245
	אחוז	29.0%	24.5%	46.5%	100%
על תיכונית ואקדמאית	מספר	33	28	67	128
	אחוז	25.8%	21.9%	52.3%	100%
סה"כ	מספר	148	114	234	496
	אחוז	29.8%	23.0%	47.2%	100%

לא מובהק, $\chi^2 = 3.892, df = 4$

ממצאי לוח 3- ב', מצביעים על ביקורתיות יותר גבוהה ככל שעולים ברמת ההשכלה לגבי הערכת ההורים את טיפולה של העירייה/המועצה בנושאים השונים הקשורים לבטיחות ילדים בישוב. אך לא נמצאו הבדלים מובהקים ברוב הנושאים למעט בנושא אכיפת החוק על ידי המשטרה ו/או השיטור הקהילתי, נמצא כי 85.6% מההורים בעלי השכלה אקדמאית העניקו ציוני הערכה נמוכים מאוד לטיפול העירייה בנושא אכיפת החוק, זאת לעומת כ- 37% בלבד מההורים בעלי השכלה יסודית ו/או חטיבת ביניים. ($p < .01$, $\chi^2 = 13.170$, $df = 4$).

3.3.3 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי רמת הכנסה

לוח 3-ג': הבדלים בציוני ההערכה של המרואיינים לגבי אופן הטיפול של העירייה בנושאים שונים הקשורים לבטיחות לפי רמת ההכנסה מהעבודה – (N=502)

א.

מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
283	68	75	140	מספר	עד 5500 ₪
100%	24.0%	26.5%	49.5%	אחוז	
182	75	31	75	מספר	מעל 5501 ₪
100%	41.2%	17.0%	41.8%	אחוז	
465	143	106	216	מספר	סה"כ
100%	30.8%	22.8%	46.5%	אחוז	

מובהק, $\chi^2=16.406$, df=2, $p<.01$

ב.

הפעלת משמרות זהירות בדרכים				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
282	52	61	169	מספר	עד 5500 ₪
100%	18.4%	21.6%	59.9%	אחוז	
183	61	29	93	מספר	מעל 5501 ₪
100%	33.3%	15.8%	50.8%	אחוז	
465	113	90	262	מספר	סה"כ
100%	24.3%	19.4%	56.3%	אחוז	

מובהק, $\chi^2= 13.683$, df=2, $p<.01$

ג.

הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
283	107	88	88	מספר	עד 5500 ₪
100%	37.8%	31.1%	31.1%	אחוז	
182	92	38	52	מספר	מעל 5501 ₪
100%	50.5%	20.9%	28.6%	אחוז	
465	199	126	140	מספר	סה"כ
100%	42.8%	27.1%	30.1%	אחוז	

מובהק, $\chi^2= 8.702$, df=2, $p<.05$

ד.

תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
281	134	76	71	מספר אחוז	עד 5500 ₪
100%	47.3%	27.0%	25.3%		
181	77	48	56	מספר אחוז	מעל 5501 ₪
100%	42.5%	26.3%	30.9%		
462	211	124	127	מספר אחוז	סה"כ
100%	45.7%	26.8%	27.5%		

לא מובהק, $\chi^2 = 1.938$, df=2

ה.

פיתוח שבילים לאופניים				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
281	25	21	235	מספר אחוז	עד 5500 ₪
100%	8.9%	7.5%	83.6%		
183	19	12	152	מספר אחוז	מעל 5501 ₪
100%	10.4%	6.6%	83.1%		
464	44	33	387	מספר אחוז	סה"כ
100%	9.5%	7.1%	83.4%		

לא מובהק, $\chi^2 = 0.393$, df=2

ו.

מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
278	41	34	203	מספר אחוז	עד 5500 ₪
100%	14.7%	12.2%	73.0%		
182	33	32	117	מספר אחוז	מעל 5501 ₪
100%	18.1%	17.6%	64.3%		
460	74	66	320	מספר אחוז	סה"כ
100%	16.1%	14.3%	69.6%		

לא מובהק, $\chi^2 = 4.185$, df=2

ז.

בטיחות בהסעות תלמידים				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
282	83	63	136	מספר אחוז	עד 5500 ₪
100%	29.4%	22.3%	48.2%		
183	65	37	81	מספר אחוז	מעל 5501 ₪
100%	35.5%	20.2%	44.3%		
465	148	100	217	מספר אחוז	סה"כ
100%	31.8%	21.5%	46.7%		

לא מובהק, $\chi^2 = 1.898$, df=2

ח.

אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
280	63	67	150	מספר אחוז	עד 5500 ₪
100%	22.5%	23.9%	53.6%		
181	56	48	77	מספר אחוז	מעל 5501 ₪
100%	30.9%	26.5%	42.5%		
461	119	115	227	מספר אחוז	סה"כ
100%	25.8%	24.9%	49.2%		

מובהק, $\chi^2 = 6.045$, $df=2$ $p < .05$

הסברה בנושא תאונות דרכים				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
281	63	54	164	מספר אחוז	עד 5500 ₪
100%	22.4%	19.2%	58.4%		
181	42	42	97	מספר אחוז	מעל 5501 ₪
100%	23.2%	23.2%	53.6%		
462	105	96	261	מספר אחוז	סה"כ
100%	22.7%	20.8%	56.5%		

לא מובהק, $\chi^2 = 1.316$, $df=2$

י.

שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
283	106	80	97	מספר אחוז	עד 5500 ₪
100%	37.5%	28.3%	34.3%		
183	74	46	63	מספר אחוז	מעל 5501 ₪
100%	40.4%	25.1%	34.4%		
466	180	126	160	מספר אחוז	סה"כ
100%	38.6%	27.0%	34.3%		

לא מובהק, $\chi^2 = 0.66$, $df=2$

יא.

שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל				נושא בטיפול	רמת הכנסה
סה"כ	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
281	73	71	137	מספר אחוז	עד 5500 ₪
100%	26.0%	25.3%	48.8%		
183	67	35	81	מספר אחוז	מעל 5501 ₪
100%	36.6%	19.1%	44.3%		
464	140	106	218	מספר אחוז	סה"כ
100%	30.2%	22.8%	47.0%		

מובהק, $\chi^2 = 6.459$, $df=2$ $p < .05$

ככלל, יש נטייה לבעלי ההכנסה הנמוכה מ 5500 ₪ להביע את ביקורתם כלפי העירייה/המועצה, וזאת דרך הערכה נמוכה יותר לדרך טיפולה בנושאים הקשורים לבטיחות בישוב. בחלקם אף נמצאו הבדלים מובהקים.

לוח 3-ג', הראה הבדלים מובהקים בנושאים הבאים: מעברי חציה בקרבת מוסדות חינוך, הפעלת משמרות זהירות בדרכים, הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות, אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי ושיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל, כאשר אחוזים יותר גבוהים מההורים בעלי ההכנסה הנמוכה מ- 5500 ₪ הביעו הערכות נמוכות לטיפול העירייה בנושאים הנ"ל.

3.3.4 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי דת

לוח 3-ד': הבדלים בציוני ההערכה של המרואיינים לגבי אופן הטיפול של העירייה בנושאים שונים הקשורים לבטיחות לפי שייכות דתית – (N=502)

א.

דת	נושא בטיפול	מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד		
		הערכה נמוכה	הערכה בינונית	הערכה גבוהה
מוסלמי	מספר אחוז	193 48.5%	85 21.4%	120 30.2%
נוצרי	מספר אחוז	15 27.3%	13 23.6%	27 49.1%
דרוזי	מספר אחוז	23 53.5%	15 34.9%	5 11.6%
סה"כ	מספר אחוז	231 46.6%	113 22.8%	152 30.6%

מובהק, $\chi^2 = 19.505$, $df=4$ $p < .01$

ב.

דת	נושא בטיפול	הפעלת משמרות זהירות בדרכים		
		הערכה נמוכה	הערכה בינונית	הערכה גבוהה
מוסלמי	מספר אחוז	239 59.9%	73 18.3%	87 21.8%
נוצרי	מספר אחוז	18 32.7%	10 18.2%	27 49.1%
דרוזי	מספר אחוז	20 61.9%	12 28.6%	4 9.5%
סה"כ	מספר אחוז	283 57.1%	95 19.2%	118 23.8%

מובהק, $\chi^2 = 27.623$, $df=4$ $p < .01$

ג.

דת	נושא בטיפול	הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות		
		הערכה נמוכה	הערכה בינונית	הערכה גבוהה
מוסלמי	מספר אחוז	138 34.7%	98 24.6%	162 40.7%
נוצרי	מספר אחוז	6 10.9%	13 23.6%	36 65.5%
דרוזי	מספר אחוז	6 14.0%	21 48.8%	16 37.2%
סה"כ	מספר אחוז	150 30.2%	132 26.6%	214 43.1%

מובהק, $\chi^2 = 29.156$, $df=4$ $p < .01$

ד.

דת	נושא בטיפול	תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר		
		הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה
מוסלמי	מספר	171	100	126
	אחוז	43.1%	25.2%	31.7%
נוצרי	מספר	28	17	9
	אחוז	51.9%	31.5%	16.7%
דרוזי	מספר	24	15	3
	אחוז	57.1%	35.7%	7.1%
סה"כ	מספר	223	132	138
	אחוז	45.2%	26.8%	28.0%

מובהק, $\chi^2 = 15.310$, $df=4$, $p < .01$

ה.

דת	נושא בטיפול	פיתוח שבילים לאופניים		
		הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה
מוסלמי	מספר	38	31	328
	אחוז	9.6%	7.8%	82.6%
נוצרי	מספר	10	4	41
	אחוז	18.2%	7.3%	74.5%
דרוזי	מספר	1	0	42
	אחוז	2.3%	0	97.7%
סה"כ	מספר	49	35	411
	אחוז	9.9%	7.1%	83.0%

מובהק, $\chi^2 = 11.291$, $df=4$, $p < .05$

ו.

דת	נושא בטיפול	מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים		
		הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה
מוסלמי	מספר	62	50	282
	אחוז	15.7%	12.7%	71.6%
נוצרי	מספר	12	8	34
	אחוז	22.2%	14.8%	63.0%
דרוזי	מספר	6	8	29
	אחוז	14.0%	18.6%	67.4%
סה"כ	מספר	80	66	345
	אחוז	16.3%	13.4%	70.3%

לא מובהק, $\chi^2 = 3.033$, $df=4$

ז.

סה"כ	בטיחות בהסעות תלמידים			נושא בטיפול	דת
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
397	116	73	208	מספר	מוסלמי
100%	29.2%	18.4%	52.4%	אחוז	
55	26	12	17	מספר	נוצרי
100%	47.3%	21.8%	30.9%	אחוז	
43	15	18	10	מספר	דרוזי
100%	34.9%	41.9%	23.3%	אחוז	
495	157	103	235	מספר	סה"כ
100%	31.7%	20.8%	47.5%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 25.931$, $df=4$ $p < .01$

ח.

סה"כ	אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי			נושא בטיפול	דת
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
395	105	85	205	מספר	מוסלמי
100%	26.6%	21.5%	51.9%	אחוז	
53	19	12	22	מספר	נוצרי
100%	35.8%	22.6%	41.5%	אחוז	
43	6	22	15	מספר	דרוזי
100%	14.0%	51.2%	34.9%	אחוז	
491	130	119	242	מספר	סה"כ
100%	26.5%	24.2%	49.3%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 21.437$, $df=4$ $p < .01$

ט.

סה"כ	הסברה בנושא תאונות דרכים			נושא בטיפול	דת
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
396	88	81	227	מספר	מוסלמי
100%	22.2%	20.5%	57.3%	אחוז	
54	18	11	25	מספר	נוצרי
100%	33.3%	20.4%	46.3%	אחוז	
43	8	9	26	מספר	דרוזי
100%	18.6%	20.9%	60.5%	אחוז	
493	114	101	278	מספר	סה"כ
100%	23.1%	20.5%	56.4%	אחוז	

לא מובהק, $\chi^2 = 4.121$, $df=4$

י.

דת	נושא בטיפול	שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר		
		הערכה נמוכה	הערכה בינונית	הערכה גבוהה
מוסלמי	מספר	151	115	132
	אחוז	37.9%	28.9%	33.2%
נוצרי	מספר	10	8	37
	אחוז	18.2%	14.5%	67.3%
דרוזי	מספר	8	16	19
	אחוז	18.6%	37.2%	44.2%
סה"כ	מספר	169	139	188
	אחוז	34.1%	28.0%	37.9%

מובהק, $\chi^2 = 29.131$, $df=4$, $p < .01$

י"א.

דת	נושא בטיפול	שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל		
		הערכה נמוכה	הערכה בינונית	הערכה גבוהה
מוסלמי	מספר	182	102	113
	אחוז	45.8%	25.7%	28.5%
נוצרי	מספר	18	8	29
	אחוז	32.7%	14.5%	52.7%
דרוזי	מספר	30	6	7
	אחוז	69.8%	14.0%	16.3%
סה"כ	מספר	230	116	149
	אחוז	46.5%	23.4%	30.1%

מובהק, $\chi^2 = 24.097$, $df=4$, $p < .01$

ממצאי לוח 3- ד', מראים על הבדלים מובהקים בין המרואיינים מהדתות השונות במתן ציוני הערכה לעירייה/המועצה לגבי רוב הנושאים הקשורים לבטיחות ילדים בישוב.. לגבי הביקורתיות הנמוכה יותר יחסית של הנוצרים במרבית השאלות, ניתן להסביר זאת בתשתית מוניציפאלית ובמוסדות טיפול חזקות יותר של הרשויות במקומיות בהם הם מתגוררים .
להלן פירוט:

- **מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד:** יותר ממחצית מהמרואיינים הדרוזים (53.5%) נתנו ציוני הערכה יותר נמוכים לטיפול העירייה בנושא זה לעומת המוסלמים והנוצרים (48.5% ו- 27.3% בהתאמה). ($\chi^2 = 19.505$, $df=4$, $p < .01$).
- **הפעלת משמרות זהירות בדרכים:** קרוב ל- 60% מהמוסלמים ואחוז דומה מקרב הדרוזים (61.9%) העניקו ציוני הערכה נמוכים לטיפול העירייה בנושא זה לעומת (32.7%) בלבד בקרב המרואיינים הנוצרים. ($\chi^2 = 27.623$, $df=4$, $p < .01$).
- **הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות:** יותר מ- (65%) מהנוצרים נתנו ציוני הערכה גבוהים לטיפול העירייה בנושא זה לעומת (40.7%) מהמוסלמים ו- (37.2%) מהדרוזים. ($\chi^2 = 29.156$, $df=4$, $p < .01$).

- **תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר**: המרואיינים הדרוזים והנוצרים נוטים יותר לתת הערכה גבוהה לטיפול העירייה בנושא הנ"ל (57.1% ו- 51.9% בהתאמה), זאת לעומת המרואיינים המוסלמים (43.1%). ($\chi^2= 15.310, df=4 p<.01$).
- **פיתוח שבילים לאופניים**: (97.7%) מהמרואיינים הדרוזים נתנו ציוני הערכה נמוכים לעירייה בטיפול בנושא הנ"ל לעומת (82.6%) מהמוסלמים ו- (74.5%) מהנוצרים. ($\chi^2= 11.291, df=4, p<.05$)
- **בטיחות בהסעות תלמידים**: 52.4% מהמרואיינים מוסלמים נטו להעניק ציוני הערכה נמוכים יחסית לעירייה/למועצה בטיפול בהסעות בטיחות בהסעות הילדים, זאת לעומת המרואיינים הנוצרים והדרוזים (30.9% ו- 23.3% בהתאמה). ($\chi^2= 25.931, df=4 p<.01$).
- **אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי**: המרואיינים המוסלמים (51.9%) נוטים יותר לתת ציוני הערכה נמוכים לעירייה/למועצה בטיפול בנושא אכיפת החוק על ידי המשטרה ו/או השיטור הקהילתי, זאת לעומת המרואיינים הנוצרים והדרוזים (41.5% ו- 34.9% בהתאמה). ($\chi^2= 21.437, df=4 p<.01$).
- **שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר**: 67.3% מהמרואיינים הנוצרים העניקו ציוני הערכה גבוהים בנושא טיפולה של העירייה/המועצה במצב הכבישים הפנימיים ביישוב, זאת לעומת המרואיינים הדרוזים והמוסלמים (44.2% ו- 33.2% בהתאמה). ($\chi^2= 29.131, df=4 p<.01$).
- **שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל**: בהמשך לנתון הקודם, גם במישור זה הצביעו 52.7% מקרב המרואיינים הנוצרי על הערכה גבוהים לעירייה/למועצה בשיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל, זאת לעומת המרואיינים המוסלמים והדרוזים (28.5% ו- 16.3% בהתאמה). ($\chi^2= 24.097, df=4 p<.01$).

3.3.5 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי גיל ההורה

לא נמצאו הבדלים מובהקים על-פי משתנה גיל ההורה במתן ציוני הערכה לגבי אופן טיפולה של העירייה/המועצה בנושאים השונים הקשורים לבטיחותם של הילדים ביישוב. לכן לא ראינו לנכון שקיים צורך בפירוט ההתפלגויות.

3.3.6 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי מספר ילדים מתחת לגיל 15

לוח 3-ה': הבדלים בציוני ההערכה של המרואיינים לגבי אופן הטיפול של העירייה בנושאים שונים הקשורים לבטיחות לפי מספר הילדים מתחת לגיל 15 – (N=502)

א.

סה"כ	מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
224	72	47	105	מספר אחוז	מתחת לחציון
100%	32.1%	21.0%	46.9%		
277	81	66	130	מספר אחוז	מעל לחציון
100%	29.2%	23.8%	46.9%		
501	153	113	235	מספר אחוז	סה"כ
100%	30.5%	22.6%	46.9%		

לא מובהק, $\chi^2 = 0.786$, df=2

ב.

סה"כ	הפעלת משמרות זהירות בדרכים			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
223	61	40	122	מספר אחוז	מתחת לחציון
100%	27.4%	17.9%	54.7%		
278	58	55	165	מספר אחוז	מעל לחציון
100%	20.9%	19.8%	59.4%		
501	119	95	287	מספר אחוז	סה"כ
100%	23.8%	19.0%	57.3%		

לא מובהק, $\chi^2 = 2.883$, df=2

ג.

סה"כ	הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
223	106	47	70	מספר אחוז	מתחת לחציון
100%	47.5%	21.1%	31.4%		
278	109	59	83	מספר אחוז	מעל לחציון
100%	39.2%	30.9%	29.9%		
501	215	133	153	מספר אחוז	סה"כ
100%	42.9%	26.5%	30.5%		

מובהק, $\chi^2 = 6.624$, df= 2 p<.05

ד.

סה"כ	תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
222	95	67	60	מספר	מתחת לחציון
100%	42.8%	30.2%	27.0%	אחוז	
276	130	66	80	מספר	מעל לחציון
100%	47.1%	23.9%	29.0%	אחוז	
498	225	133	140	מספר	סה"כ
100%	45.2%	26.7%	28.1%	אחוז	

לא מובהק, $\chi^2 = 2.483, df=2$ ה.

סה"כ	פיתוח שבילים לאופניים			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
224	23	22	179	מספר	מתחת לחציון
100%	10.3%	9.8%	79.9%	אחוז	
276	27	13	236	מספר	מעל לחציון
100%	9.8%	4.7%	85.5%	אחוז	
500	50	35	415	מספר	סה"כ
100%	10.0%	7.0%	83.0%	אחוז	

לא מובהק, $\chi^2 = 5.110, df=2$

ו.

סה"כ	מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
223	39	38	146	מספר	מתחת לחציון
100%	17.5%	17.0%	65.5%	אחוז	
273	42	29	202	מספר	מעל לחציון
100%	15.4%	10.6%	74.0%	אחוז	
496	81	67	348	מספר	סה"כ
100%	16.3%	13.5%	70.2%	אחוז	

לא מובהק, $\chi^2 = 5.346, df=2$

ז.

סה"כ	בטיחות בהסעות תלמידים			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
223	83	38	102	מספר	מתחת לחציון
100%	37.2%	17.0%	45.7%	אחוז	
277	76	65	136	מספר	מעל לחציון
100%	27.4%	23.5%	49.1%	אחוז	
500	159	103	238	מספר	סה"כ
100%	31.8%	20.6%	47.6%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 6.487, df=2, p<.05$

ח.

סה"כ	אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
221 100%	67 30.3%	54 24.4%	100 45.2%	מספר אחוז	מתחת לחציון
275 100%	65 23.6%	66 24.0%	144 52.4%	מספר אחוז	מעל לחציון
496 100%	132 26.6%	120 24.2%	244 49.2%	מספר אחוז	סה"כ

לא מובהק, $\chi^2 = 3.325, df=2$

ט.

סה"כ	הסברה בנושא תאונות דרכים			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
223 100%	55 24.7%	47 21.1%	121 54.3%	מספר אחוז	מתחת לחציון
275 100%	60 21.8%	54 19.6%	161 58.5%	מספר אחוז	מעל לחציון
498 100%	115 23.1%	101 20.3%	282 56.6%	מספר אחוז	סה"כ

לא מובהק, $\chi^2 = 0.957, df=2$

י.

סה"כ	שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
224 100%	85 37.9%	54 21.1%	85 37.9%	מספר אחוז	מתחת לחציון
277 100%	104 37.5%	85 30.7%	88 31.8%	מספר אחוז	מעל לחציון
501 100%	189 37.7%	139 27.7%	173 34.5%	מספר אחוז	סה"כ

לא מובהק, $\chi^2 = 3.306, df=2$

י"א.

סה"כ	שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל			נושא בטיפול	מספר ילדים מתחת לגיל 15 חציון = 3
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
223 100%	68 30.5%	52 23.3%	103 46.2%	מספר אחוז	מתחת לחציון
277 100%	81 29.2%	64 23.1%	132 47.7%	מספר אחוז	מעל לחציון
500 100%	149 29.8%	116 23.2%	235 47.0%	מספר אחוז	סה"כ

לא מובהק, $\chi^2 = 0.124, df=2$

לוח 3- ה', מצביע על מובהקות על-פי משתנה הורים עם מספר ילדים עד גיל 15 מעל לחציון (3 ילדים במספר), לבין הורים שיש להם ילדים עד גיל 15 מתחת לחציון, בשני נושאים בעיקר:

- הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות: הורים שיש להם מספר ילדים עד גיל 15 מעל לחציון נוטים פחות לתת הערכה גבוהה לטיפול העירייה בנושא של הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות לעומת הורים שיש להם מספר ילדים עד גיל 15 מתחת לחציון (39.2% ו-47.5%, בהתאמה). ($\chi^2 = 6.624, df = 2, p < .05$).
- בטיחות בהסעות תלמידים: כנ"ל לגבי הטיפול של העירייה בנושא בטיחות תלמידים בהסעות, הורים שיש להם מספר תלמידים עד גיל 15 מעל לחציון נוטים פחות לתת ציוני הערכה גבוהים לעירייה לעומת אלה שיש להם מספר ילדים מתחת לחציון (27.4% ו-37.2%, בהתאמה). ($\chi^2 = 6.487, df = 2, p < .05$).
- התקנת מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים: ישנה נטייה למובהקות בהבדלים בציוני ההערכה שנתנו ההורים משתי הקבוצות בנושא טיפול העירייה ב-התקנת מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים, כאשר הורים שיש להם מספר ילדים עד גיל 15 מעל לחציון נוטים פחות לתת ציוני הערכה גבוהים לעירייה לעומת הורים שיש להם מספר ילדים עד גיל 15 מתחת לחציון (15.4% ו-17.5%, בהתאמה). ($\chi^2 = 5.346, df = 2$).

3.3.7 הערכת אופן הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות שונים – הבדלים לפי אזור מגורים

לוח 3-ו': הבדלים בציוני ההערכה של המרוויינים לגבי אופן הטיפול של העירייה בנושאים שונים

הקשורים לבטיחות לפי אזור המגורים – (N=502)

א.

אזור מגורים	נושא בטיפול	מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד		
		הערכה נמוכה	הערכה בינונית	הערכה גבוהה
גליל	מספר	120	64	67
	אחוז	47.8%	25.5%	26.7%
משולש	מספר	69	20	51
	אחוז	49.3%	14.3%	36.4%
נגב	מספר	4	17	9
	אחוז	13.3%	56.7%	30.0%
עיר מעורבת	מספר	18	4	18
	אחוז	45.0%	10.0%	45.0%
מזרח ירושלים	מספר	23	8	8
	אחוז	59.0%	20.5%	20.5%
סה"כ	מספר	234	113	153
	אחוז	46.8%	22.6%	30.6%

מובהק, $\chi^2 = 39.004, df = 8, p < .01$

ב.

סה"כ	הפעלת משמרות זהירות בדרכים			נושא בטיפול	אזור מגורים
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
251	59	56	136	מספר	גליל
100%	23.5%	22.3%	54.2%	אחוז	
140	37	22	81	מספר	משולש
100%	26.4%	15.7%	57.9%	אחוז	
30	2	8	20	מספר	נגב
100%	6.7%	26.7%	66.7%	אחוז	
40	19	5	16	מספר	עיר מעורבת
100%	47.5%	12.5%	40.0%	אחוז	
39	2	4	33	מספר	מזרח ירושלים
100%	5.1%	10.3%	84.6%	אחוז	
500	119	95	286	מספר	סה"כ
100%	23.8%	19.0%	57.2%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 32.973$, $df = 8$ $p < .01$

ג.

סה"כ	הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות			נושא בטיפול	אזור מגורים
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
251	101	76	74	מספר	גליל
100%	40.2%	30.3%	29.5%	אחוז	
140	61	37	42	מספר	משולש
100%	43.6%	26.4%	30.0%	אחוז	
30	11	9	10	מספר	נגב
100%	36.7%	30.0%	33.3%	אחוז	
40	28	6	6	מספר	עיר מעורבת
100%	70.0%	15.0%	15.0%	אחוז	
39	14	5	20	מספר	מזרח ירושלים
100%	35.9%	12.8%	51.3%	אחוז	
500	215	133	152	מספר	סה"כ
100%	43.0%	26.6%	30.4%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 23.067$, $df = 8$ $p < .01$

ד.

סה"כ	תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר			נושא בטיפול	אזור מגורים
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
250	123	68	59	מספר	גליל
100%	49.2%	27.2%	23.6%	אחוז	
139	61	39	39	מספר	משולש
100%	43.9%	28.1	28.1%	אחוז	
30	10	8	12	מספר	נגב
100%	33.3%	26.7%	40.0%	אחוז	
40	23	10	7	מספר	עיר מעורבת
100%	57.5%	25.0%	17.5%	אחוז	
38	8	8	22	מספר	מזרח ירושלים
100%	21.1%	21.1%	57.9%	אחוז	
497	225	133	139	מספר	סה"כ
100%	45.3%	26.8%	28.0%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 25.710$, $df = 8$, $p < .01$

ה.

סה"כ	פיתוח שבילים לאופניים			נושא בטיפול	אזור מגורים
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
251	19	14	218	מספר	גליל
100%	7.6%	5.6%	86.9%	אחוז	
140	21	11	108	מספר	משולש
100%	15.0%	7.9%	77.1%	אחוז	
30	0	1	29	מספר	נגב
100%	0	3.3%	96.7%	אחוז	
40	8	8	24	מספר	עיר מעורבת
100%	20.0%	20.0%	60.0%	אחוז	
38	2	1	35	מספר	מזרח ירושלים
100%	5.3%	2.6%	92.1%	אחוז	
499	50	35	414	מספר	סה"כ
100%	10.0%	7.0%	83.0%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 29.560$, $df = 8$, $p < .01$

1.

סה"כ	מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים			נושא בטיפול	אזור מגורים
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
249	37	36	176	מספר	גליל
100%	14.9%	14.5%	70.7%	אחוז	
139	30	15	94	מספר	משולש
100%	21.6%	10.8%	67.6%	אחוז	
30	2	1	27	מספר	נגב
100%	6.7%	3.3%	90.0%	אחוז	
40	10	12	18	מספר	עיר מעורבת
100%	25.0%	30.0%	45.0%	אחוז	
37	2	3	32	מספר	מזרח ירושלים
100%	5.4%	8.1%	86.5%	אחוז	
495	81	67	347	מספר	סה"כ
100%	16.4%	13.5%	70.1%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 27.814$, $df = 8$ $p < .01$

2.

סה"כ	בטיחות בהסעות תלמידים			נושא בטיפול	אזור מגורים
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
251	89	62	100	מספר	גליל
100%	35.5%	24.7%	39.8%	אחוז	
139	35	18	86	מספר	משולש
100%	25.2%	12.9%	61.9%	אחוז	
30	7	7	16	מספר	נגב
100%	23.3%	23.3%	53.3%	אחוז	
40	24	11	5	מספר	עיר מעורבת
100%	60.0%	27.5%	12.5%	אחוז	
39	4	5	30	מספר	מזרח ירושלים
100%	10.3%	12.8%	76.9%	אחוז	
499	159	103	237	מספר	סה"כ
1005	31.9%	20.6%	47.5%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 54.250$, $df = 8$ $p < .01$

ח.

סה"כ	אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי			נושא בטיפול	אזור מגורים
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
250	49	68	133	מספר	גליל
100%	19.6%	27.2%	53.2%	אחוז	
138	39	33	66	מספר	משולש
100%	28.3%	23.9%	47.8%	אחוז	
30	10	5	15	מספר	נגב
100%	33.3%	16.7%	50.0%	אחוז	
40	26	11	3	מספר	עיר מעורבת
100%	65.0%	27.5%	7.5%	אחוז	
37	8	3	26	מספר	מזרח ירושלים
100%	21.6%	8.1%	70.3%	אחוז	
495	132	120	243	מספר	סה"כ
100%	26.7%	24.2%	49.1%	אחוז	

מובהק, $\chi^2 = 51.860$, $df = 8$, $p < .01$

ט.

סה"כ	הסברה בנושא תאונות דרכים			נושא בטיפול	אזור מגורים
	הערכה גבוהה	הערכה בינונית	הערכה נמוכה		
249	53	46	150	מספר	גליל
100%	21.3%	18.5%	60.2%	אחוז	
139	37	34	68	מספר	משולש
100%	26.6%	24.5%	48.9%	אחוז	
30	5	9	16	מספר	נגב
100%	16.7%	30.0%	53.3%	אחוז	
40	14	5	21	מספר	עיר מעורבת
100%	35.0%	12.5%	52.5%	אחוז	
39	6	7	26	מספר	מזרח ירושלים
100%	15.4%	17.9%	66.7%	אחוז	
497	115	101	281	מספר	סה"כ
100%	23.1%	20.3%	56.5%	אחוז	

לא מובהק, $\chi^2 = 12.279$, $df = 8$

אזור מגורים	נושא בטיפול	שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר		
		הערכה נמוכה	הערכה בינונית	הערכה גבוהה
גליל	מספר	86	67	99
	אחוז	34.1%	26.6%	39.3%
משולש	מספר	50	37	53
	אחוז	35.7%	26.4%	37.9%
נגב	מספר	10	11	9
	אחוז	33.3%	36.7%	30.0%
עיר מעורבת	מספר	8	8	24
	אחוז	20.0%	20.0%	60.0%
מזרח ירושלים	מספר	18	16	4
	אחוז	47.4%	42.1%	10.5%
סה"כ	מספר	172	139	189
	אחוז	34.4%	27.8%	37.8%

מובהק, $\chi^2=22.427, df= 8 p<.01$

י"א.

אזור מגורים	נושא בטיפול	שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל		
		הערכה נמוכה	הערכה בינונית	הערכה גבוהה
גליל	מספר	142	46	62
	אחוז	56.8%	18.4%	24.8%
משולש	מספר	54	37	49
	אחוז	38.6%	26.4%	35.0%
נגב	מספר	11	8	11
	אחוז	36.7%	26.7%	36.7%
עיר מעורבת	מספר	6	10	24
	אחוז	15.0%	25.0%	60.0%
מזרח ירושלים	מספר	21	15	3
	אחוז	53.8%	38.5%	7.7%
סה"כ	מספר	234	116	149
	אחוז	46.9%	23.2%	29.9%

מובהק, $\chi^2=46.706, df= 8 p<.01$

לפי הנתונים המובאים בלוח 3- ו, ניתן לראות כי בכל נושאי הבטיחות שנמצאים בטיפול העירייה/המועצה נמצאו הבדלים מובהקים בהערכת המרואיינים לטיפול של העירייה/המועצה על-פי משתנה אזור מגורים, למעט הנושא של הסברה על תאונות דרכים, לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מהאזורים השונים. להלן הפירוט:

- מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד: נמצא כי, ככלל, המרואיינים נוטים להיות ביקורתיים כלפי טיפולה של העירייה/המועצה במעברי החצייה. מרואיינים אלה נוטים להעניק ציוני הערכה נמוכים לעירייה/למועצה על טיפול זה מנקודת ראותם. מרואיינים תושבי מזרח ירושלים היו הקבוצה הביקורתית ביותר, כאשר 59% נתנו ציוני הערכה נמוכים לעומת מרואיינים מאזורים אחרים, למשל מרואיינים תושבי הנגב, שהיו פחות ביקורתיים ורק (13.3%) מהם נתנו ציוני הערכה נמוכים והרוב מהם נתנו ציוני ביניים ומעלה. ($\chi^2= 39.004, df= 8 p<.01$).

- **הפעלת משמרות זהירות בדרכים:** גם כאן, הנטייה אצל רוב המרואיינים מכלל האזורים הנה להעניק ציוני הערכה נמוכים לעירייה/למועצה לגבי טיפולה בנושא הפעלת משמרות זהירות בדרכים. וגם כאן, המרואיינים תושבי מזרח ירושלים, חזרו על הערכה נמוכה בנושא זה 85% זאת בדומה להערכת טיפולה של העירייה/המועצה במעברי החצייה. יש לציין, בהקשר של הפעלת משמרות זהירות הזהב, העניקו רק 40% מקרב המרואיינים בערים המעורבים הערכה נמוכה לאופן טיפולה של העירייה בנושא. ($\chi^2 = 32.973, df = 8 p < .01$).
- **הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות:** כאן, הנטייה של המרואיינים הייתה לתת ציוני הערכה גבוהים לטיפול העירייה/המועצה בנושא הגבלת מהירות הנסיעה באמצעות פסי האטה ו/או באמצעות כיכרות. כאשר 70% מהמרואיינים תושבי הערים המעורבות נוטים לתת ציוני הערכה גבוהים בנושא זה לעומת מרואיינים מאזורי מגורים אחרים. ($\chi^2 = 23.07, df = 8 p < .01$).
- **תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר:** גם בנושא זה, הנטייה של המרואיינים הינה לתת ציוני הערכה גבוהים לטיפול העירייה בנושא תוכניות לימוד זהירות בדרכים בבתי ספר במיוחד בקרב תושבי הערים המעורבות (57.5%). ($\chi^2 = 25.710, df = 8 p < .01$).
- **פיתוח שבילים לאופניים:** רב המרואיינים ככלל (83%) נתנו ציוני הערכה נמוכים לטיפול העירייה בנושא פיתוח שבילים. תושבי הנגב (96.7%) היו הקבוצה הביקורתית ביותר בנושא זה. ($\chi^2 = 29.560, df = 8 p < .01$).
- **מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים:** גם כאן המרואיינים היו מאוד ביקורתיים לגבי טיפול העירייה בנושא הנידון. לדוגמא (90%) מהמרואיינים תושבי הנגב נתנו ציוני הערכה נמוכים לעירייה בנושא טיפול שלה בהתקנת מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים. ($\chi^2 = 27.814, df = 8 p < .01$).
- **בטיחות בהסעות תלמידים:** תושבי מזרח ירושלים (כ- 77%) היו הקבוצה הבולטת ביותר במתן ציוני הערכה נמוכים לטיפול העירייה בנושא זה ביחס לקבוצות האחרות. ($\chi^2 = 54.250, df = 8 p < .01$).
- **אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי:** בלטה הנטייה בקרב המרואיינים במתן ציוני הערכה נמוכים לטיפול העירייה בנושא אכיפת החוק על ידי המשטרה ו/או השיטור הקהילתי. בנושא זה הגדילו בהענקת ציוני הערכה נמוכים מרואיינים תושבי מזרח ירושלים (70.3%). ($\chi^2 = 51.860, df = 8 p < .01$).
- **שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר:** אומנם בנתון הכללי נמצא כי המרואיינים נטו לתת ציוני הערכה גבוהים לעירייה/למועצה בטיפול במצב הכבישים הפנימיים ביישוב, אולם, בניית עומק של הממצאים, נמצאו נתונים מעניינים: תושבי הערים המעורבות (60%) נטו לתת ציוני הערכה גבוהים, אך תושבי האזורים האחרים היו מתונים יותר במתן ציוני הערכה גבוהים, ועוד נמצא כי תושבי מזרח ירושלים נטו דווקא לתת ציוני הערכה נמוכים יותר משאר האזורים (47.4%). ($\chi^2 = 22.427, df = 8 p < .01$).
- **שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל:** גם כאן, נמצאו הבדלים בציוני ההערכה בין תושבי הערים המעורבות (60%) לעומת תושבים מהאזורים האחרים. כאשר תושבי הערים המעורבות נוטים לתת ציוני הערכה גבוהים יותר. שאר המרואיינים תושבי האזורים האחרים נוטים

לתת ציוני הערכה נמוכים דווקא, למשל (56.8%) מהמרוויינים מתושבי אזור הגליל נתנו ציוני הערכה נמוכים לעירייה/למועצה בנושא טיפול במצב המדרכות בישובים. ($\chi^2=46.706, df= 8$) .
 .(p<.01

לסיום פרק העיבודים הסטטיסטיים חושב מקדם המהימנות של קונסיסטנטיות פנימית ל-11 הפריטים באינדקס שאלות ההערכה של הרשות המוניציפאלית בנושאי הבטיחות השונים. מקדם המהימנות (שחושב בשיטת α קרונבאך) היה גבוה ועמד על $\alpha = 0.92$. לאור זאת, חושב ציון אינדקס 'הערכת הטיפול הרשות המוניציפאלית בנושאי בטיחות' כממוצע משוקלל של 11 פריטי ההערכה שנשאלו ונערכו מספר ניתוחים פרמטרים במודל ניתוח שונות (מבחני t כאשר הושוו ציונים ממוצעים של 2 קבוצות וניתוח שונות חד כיווני כאשר הושוו יותר מ-2 קבוצות), על פי משתנים סוציו-דמוגרפים כמפורט להלן:

לוח 4: מבחן t להשוואת ממוצע 'ציון הערכת טיפול העירייה בנושאי בטיחות' בהשוואה בין נשים וגברים בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל שהם הורים לילדים (N=502)

קבוצת ההשוואה	ממוצע	סטית תקן	Mean difference	t ₍₅₀₀₎	מובהקות
גברים (144)	2.75	1.38	.30	*2.19	.029
נשים (358)	3.05	1.39			

* p<.05

מן הטבלה ניתן לראות כי קיים הבדל מובהק בממוצע ציון ההערכה שנותנים גברים ונשים לטיפול הרשות המוניציפאלית בנושאי בטיחות ($t=2.19, p<.05$), הנשים מעניקות לעירייה ציון כללי גבוה יותר על הטיפול.

לוח 5 משווה בין ממוצע ציון ההערכה הניתן לעירייה בטיפול בנושאי בטיחות בהשוואה בין בעלי הכנסה עד 5500 שח לחודש ולבין בעלי הכנסה גבוהה מכך.

לוח 5: מבחן t להשוואת ממוצע 'ציון הערכת טיפול העירייה בנושאי בטיחות' בהשוואה בין בעלי הכנסה 'גבוהה' ו'נמוכה' בקרב ערביי ישראל שהם הורים לילדים (N=466)

קבוצת ההשוואה	ממוצע	סטית תקן	Mean difference	t ₍₄₆₄₎	מובהקות
הכנסה נמוכה (283)	2.88	1.34	.25	1.88	.061
הכנסה גבוהה (183)	3.13	1.42			

נוטה למובהק

מן הטבלה ניתן לראות כי קיימת נטייה להבדל מובהק בממוצע ציון ההערכה בין 2 הקבוצות, בעלי ההכנסה הנמוכה יותר ביקורתיים בהערכת הטיפול של הרשות המוניציפאלית בנושאי בטיחות.

לוח 6 משווה בין ממוצע ציון ההערכה הניתן לעירייה בטיפול בנושאי בטיחות בהשוואה בין משפחות מרובות ילדים (מעל החציון = 3) בהשוואה למשפחות שיש בהם עד 3 ילדים מתחת לגיל 16.

לוח 6: מבחן t להשוואת ממוצע 'ציון הערכת טיפול העירייה בנושאי בטיחות' בהשוואה בין בעלי משפחות מרובות ילדים ומשפחות מעוטות ילדים בקרב ערביי ישראל (N=502)

קבוצת ההשוואה	ממוצע	סטית תקן	Mean difference	t ₍₅₀₀₎	מובהקות
עד שלושה ילדים (224)	3.04	1.41	.14	1.14	.26
4-10 ילדים (278)	2.90	1.37			

לא מובהק

מן הטבלה ניתן לראות כי אין הבדל בממוצע ציוני ההערכה הניתנים לרשות המוניציפאלית בנושא הטיפול בבטיחות, בהשוואה בין בעלי משפחות מרובות ילדים לעומת בעלי משפחות מעטי ילדים.

לוח 7 מציג נתוני ניתוח שונות חד כיווני לבדיקת קיומו של אפקט 'אמונה דתית' על פי ציון ההערכה הניתנת לרשות המוניציפאלית בנושאי בטיחות שבטיפול.

לוח מס' 7: מבחן ONE WAY ANOVA לבדיקת מובהקות הבדלים בממוצע ציון הערכה הניתן לרשות בנושא בטיחות, ב-3 קבוצות שייכות דתית (N=497)

שייכות דתית	ממוצע	סטית תקן	Ms effect	Ms error	F ₍₄₉₅₎	מובהקות
מוסלמים (399)	2.87	1.41	16.792	1.873	**8.97	.00
דרוזים (43)	2.98	7.9				
נוצרים (55)	3.70	1.31				

** P<.01

מן הטבלה ניתן לראות אפקט 'שיוך דתי' מובהק (f=8.97, p<.01). בקרב הנוצרים הציון הניתן לרשות המוניציפאלית הוא הגבוה ביותר ולאחריו הציון שנותנים הדרוזים. קבוצת האוכלוסייה המוסלמית היא הביקורתית ביותר בהערכת הטיפול של העירייה בנושאי בטיחות. במבחן

פוסטריורי schefee לבדיקת הבדלים בהשוואות זוגיות נמצא הבדל מובהק בין הנוצרים לדרוזים ובין הנוצרים למוסלמים.

בניתוח שונות חד כיווני לבדיקת אפקט השכלה (3 רמות הקבוצה) על המשתנה התלוי לא נמצאו הבדלים בין רמות ההשכלה השונות בהערכת הטיפול של הרשות המוניציפאלית בנושאי בטיחות.

לסיום פרק הממצאים נערך ניתוח רגרסיה לחישוב המתאם המרובה בין משתנים בלתי תלויים נבחרים לבין המשתנה התלוי, ציון ההערכה הניתן לרשות המוניציפאלית. בנוסחת הרגרסיה השתתפו גם משתנים נומינליים ששימשו משתני דמי דיכוטומיים. הקטגוריות במשתנה השיוך הדתי המיוצגות במספרים 1-3 סודרו באופן שיתאם את המגמה המונוטונית (העולה) של שלושת הקבוצות בציוני ההערכה שנתנה כל קבוצה לרשות המוניציפאלית. תנאי הכניסה לקבוצה נקבע על תרומה מצרפית למתאם המרובה ברמת מובהקות 0.05. ותנאי היציאה נקבע לרמת מובהקות 0.10.

לוח 8 מציג את התוצאות :

לוח 8: ניתוח רגרסיה בשיטת STEPWISE לחישוב המתאם המרובה בין 'ציון ההערכה לאופן הטיול בנושאי בטיחות'. לבין המשתנים הבלתי תלויים; שיוך דתי, מגדר, רמת השכלה, רמת הכנסה מעבודה (דיכוטומי) ומספר ילדים עד גיל 15 (דיכוטומי) (N=548)

משתנה	מתאם פשוט B	תוספת למתאם ²	מובהקות למתאם ²	תוספת מתאם מרובה
שיוך דתי	.17	.393	.029	.171
מגדר	.10	.423	.015	.209
רמת השכלה	-.90	-.260	.010	.232
הכנסה מעבודה	.80	.363	.015	.262

מן הטבלה ניתן לראות כי לנוסחת הרגרסיה המיטבית נכנסו 4 מבין 5 המשתנים הבלתי תלויים שנבדקו, שיוך דתי, מגדר, רמת השכלה והכנסה מעבודה. המתאם המרובה של המשתנים הבלתי תלויים עם המשתנה התלוי עומד על 26. והוא מסביר כ-7% מן השונות הכללית של המודל.

4. סיכום ומסקנות

4.1 עמדות הורים ערבים לגבי טיפול העירייה בבטיחות ילדים ביישוב

בכל עירייה או רשות מקומית אמורים להיות צוות בטיחות בדרכים שאחראי על שמירתם של כללי הבטיחות ביישוב, ועל תכנון והוצאה לפועל של תוכניות שונות להגברת הבטיחות ביישוב. ישוב ששומר על כללי הבטיחות הינו הישוב שכולל מעברי חציה, פסי האטה, רמזורים ושלטי תנועה. ושיש בו מרחבים בטוחים, כגון: פארקים מגודרים, מתקני שעשועים שעומדים בתקני הבטיחות ומרחבי משחק מרוחקים מכבישים ועוד. פעילויות אלו הנם בסמכות העירייה או הרשות המקומית. רוב הציבור כפי שהעלו ממצאי המחקר אכן סבור כי באחריותה של העירייה/המועצה לפעול למניעת היפגעויות ילדים הן בעקבות תאונות דרכים והן בעקבות פציעות במתחם העירוני. יחד עם זאת, ניתוח מעמיק של הממצאים מעלה הבדלים בתפיסות אלו בין המרואיינים לפי רמת ההשכלה של ההורים, כאשר ככל שההורים בעלי השכלה גבוהה כך הם תופסים את האחריות של העירייה בטיפול בשני הנושאים הנ"ל כגבוהה יותר.

הבדלים נמצאו גם על רקע של משתנה שייכות דתית של ההורים המרואיינים: כאשר הורים מוסלמים הטילו אחריות יותר גבוהה על העירייה/המועצה לפעול למניעת פציעות ילדים במתחם העירוני מהורים נוצרים ואלו יותר מהורים דרוזיים.

לגבי ההבדלים לפי משתנה אזור מגורים: מעניין לציין שדווקא בקרב הורים המתגוררים בערים מעורבות, שבד"כ ישנה שמירה יותר גבוהה מצד העיריות על כללי בטיחות בדרכים ביישוב (הערים המעורבות בשונה מהיישובים הערבים האחרים כוללים בד"כ מעברי חציה, רמזורים, שילוט מתוחזק, ועוד) שם ההורים תופסים את אחריות העירייה לפעול למניעת תאונות דרכים כנמוכה יותר משאר ההורים שמתגוררים באזורים אחרים. ניתן לייחס ממצא זה לשני גורמים: האחד, רמת שמירה גבוהה יחסית, מקטינה את הביקורת ואת התביעה לשיפור המצב, הנתפס בעיני התושבים כמצב סביר. ההסבר השני, התייחסותם של ההורים מערים מעורבות לתפיסת אחריותה של העירייה באה בראייה של העיר בכללותה ולא כלפי המצב בשכונות הערביות בערים המעורבות.

תושבי הגליל, שרובם מתגוררים ביישובים כפריים, מטילים אחריות גבוהה על העירייה/המועצה בנושא זה. ניתן לייחס זאת לרמה הנמוכה של השירותים העירוניים ביישובים הערביים בכל הקשור לבטיחות במקומות ציבור. לא מפתיע שהממצאים מצביעים על כך שתושבי מזרח ירושלים היו הבולטים ביותר מאשר האזורים האחרים בכל הקשור לאחריותה של העירייה בטיפול בנושא הבטיחות, וזאת משום הנתק הקיים בין מערב העיר למזרחה (בשונה מהערים המעורבות האחרות), ולכן התייחסתם היתה כנראה לשכונות הערביות בעיר ירושלים ולא למערבה. יש לציין בהקשר זה, שתפיסתה של האחריות בעיני ההורים, מנקודת הראות של הניתוח שלנו במתן הסבר לתופעה, באה מתוך אחריות משמעה ביקורת כלפי הרשות המקומית, משום שאינה מקיימת את חלקה בתחום זה.

מתוך מגוון רחב של גורמי מניעת תאונות ופציעות של ילדים, הנושאים הנתפסים כחשובים ביותר לטיפול על ידי העירייה הנם לפי הסדר: מעברי חציה בקרבת מוסדות לימוד; בטיחות בהסעות תלמידים; הגבלת מהירות הנסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות; תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי ספר; מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים; הפעלת משמרות זהירות בדרכים ופיתוח שבילים לאופניים. אולם,

בהתייחס לכל הנושאים החשובים הללו, גישת ההורים הינה ביקורתית מאוד כלפי אופן טיפול העירייה/המועצה בנושאים הקשורים לבטיחות בישוב. באופן כללי, העירייה/המועצה זוכה לציונים נמוכים עד נמוכים מאוד על טיפולה בנושאים אלו, בעיקר במניעת פציעות ילדים על ידי התקנת מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים. ואף על טיפולה בגורמי מניעה אחרים, כגון: אכיפה; הסברה; תוכניות לימוד; משמרות בטיחות; הגבלת מהירות; שבילים לאופניים.

הגברים היו חריפים יותר מנשים בביקורת שלהם כלפי טיפול העירייה/המועצה בנושאי הבטיחות השונים בעיקר בשני הנושאים הקשורים ללימוד בבתי ספר והסברה בנושאי זהירות ובטיחות בדרכים. כנ"ל לגבי ההורים ככל שעלתה רמת ההשכלה שלהם, בעיקר בנושאים הקשורים לאכיפה. לעומת בעלי ההכנסה הנמוכה היו יותר ביקורתיים מאחרים ונתנו הערכות נמוכות יותר מאשר בעלי ההכנסה הגבוהה.

בחלוקה לפי דתות, היו הבדלים מובהקים ברוב המדדים בהערכת המרואיינים את טיפול העירייה. למשל, הדרוזים נתנו ציוני הערכה נמוכים לעירייה על הטיפול שלה במעברי חצייה ובהפעלת משמרות זהירות בדרכים, הנוצרים לעומתם נתנו ציוני הערכה גבוהים על כך. הנוצרים נתנו הערכות גבוהות יחסית מהמוסלמים והדרוזים גם בנושאים אחרים כגון: הגבלת מהירות הנסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות; בטיחות בהסעות תלמידים; בשיפור מצב הכבישים הפנימיים בישוב ושיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל. נראה כי נושאים אלו נמצאים בטיפול נאות יותר בישובים שיש בהם רוב נוצרי.

בישובים שיש בהם רוב מוסלמי הנושאים הבאים קבלו ציוני הערכה נמוכים לטיפול העירייה בהם: הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות; תוכניות לימוד לזהירות בדרכים בבתי ספר; מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים; בטיחות בהסעות ילדים; אכיפה על ידי המשטרה; ושיפור מצב הכבישים הפנימיים בישוב.

בישובים שיש בהם רוב דרוזי, הנושאים העיקריים שקבלו ציוני הערכה נמוכים היו: מעברי חצייה, הפעלת משמרות זה"ב; פיתוח שבילים לאופניים; הסברה בנושא תאונות דרכים ושיפור מצב המדרכות ודרכי גישה להולכי רגל.

יש קשר בין הערכת ההורים לטיפול העירייה בנושאים השונים הקשורים לבטיחות ילדים בישוב לבין מספר הילדים מתחת לגיל 15 שנים לאותו הורה. ברוב המדדים ככל שעלה מספר הילדים הקטנים מגיל 15 שנים כך ציוני ההערכה לטיפול העירייה בנושאי בטיחות היו יותר נמוכים.

אזור המגורים נמצא משפיע על ציוני ההערכה של ההורים לטיפול העירייה בנושאי הבטיחות השונים. תושבי הערים המעורבות נתנו ציוני הערכה גבוהים בכל המדדים שנבדקו יותר מכל המרואיינים תושבי האזורים האחרים.

5. מקורות

גופין, ר., אביצור, מ., חקלאי, צ., וילין נ. (1997). *דו"ח מחקר : היפגעות ילדים ובני נוער מתאונות פניות לחדר מיון, אשפוזים ותמותה, מחקר ארצי*. ירושלים.

המועצה הלאומית לשלום הילד, המרכז למחקר ופיתוח (2004). *ילדים בישראל, שנתון סטטיסטי*. ירושלים : בהוצאת המחבר. עורכים : ד"ר אשר בן-אריה, יפה ציונית, מיכל קמחי.

חידר, ע (2005). "אסטרטגיית הפיתוח הכלכלי של הערבים הפלסטינים בישראל". בתוך : *החזון העתידי לערבים הפלסטינים בישראל*, הוועד הארצי לראשי הרשויות המקומיות הערביות בישראל, נצרת.

חידר, ע. (2006). *ספר החברה הערבית בישראל*. מכון ון-ליר. הוצאת הקיבוץ המאוחד : ירושלים.

חמו-לוטס, מ. (2004). *הועדה למניעת היפגעות ילדים- דו"ח מסכם 1999-2003*. משרד הבריאות, המועצה הלאומית לבריאות הילד ולפדיאטריה, המועצה הלאומית לטראומה.

חמו-לוטס, מ., ואנדי-פינדלינג, ל. (עורכות). *דו"ח בטרם לאומה 2002*. משרד הבריאות, המועצה הלאומית לבריאות הילד ולפדיאטריה, המועצה הלאומית לטראומה.

חמו-לוטס, מ. ואנדי-פינדלינג, ל. (טרם פורסם). (עורכות). *סיכום ממצאי מחקר "בית בטוח לילדים"* - מאי 2007.

חמו-לוטס, מ. ודנון, י. (2003). *היפגעות ילדים בתאונות בישראל : תמונת מצב ואסטרטגיות למניעה*. *הרפואה*, 142, ח' ט', 609-611.

כהן, א., (2006). *תחקיר על היפגעות ילדים בתאונות בבית ובמרחב הציבורי, השוואה בין המגזר היהודי והערבי*. ירושלים : יוזמות קרן אברהם והפורום להסכמה אזרחית.

לשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2004), *השנתון הסטטיסטי- ילדים בישראל*, נתונים דמוגרפים. ירושלים : לשכה מרכזית לסטטיסטיקה

לשכה מרכזית לסטטיסטיקה (2006). *שנתון סטטיסטי לישראל- לוח 2.1, עמ' 86*. ירושלים : לשכה מרכזית לסטטיסטיקה.

לשכה מרכזית לסטטיסטיקה (2007). *שנתון סטטיסטי לישראל, מס' 58. לוח 12.1, עמ' 502*. ירושלים

לשכה מרכזית לסטטיסטיקה (2007). שנתון סטטיסטי לישראל, מס' 58. לוח 2.10, עמ' 110-114.
ירושלים

לשכה מרכזית לסטטיסטיקה (2007). שנתון סטטיסטי לישראל, מס' 58. לוח 8.53, עמ' 430.
ירושלים

לשכה מרכזית לסטטיסטיקה (2007). שנתון סטטיסטי לישראל, מס' 58. לוח 8.56, עמ' 434.
ירושלים

מירון, ד., שינאווי, פ., מינס, ר., אבישי, ע., שריד, י., ורתם, מ. (2003). פגיעות בילדים בצפון ישראל-
תמונת מצב וגורמי סיכון. הרפואה. 142, ח' ט', 579-582.

צמח, פ., איפרגן, ר. וארבל, י. (1998). תאונות בית בקרב ילדים בגילאים 9-18 חודשים בשכונת בן
גוריון בעיירה אופקים שבנגב. האחות בישראל: רבעון הסתדרות האחים והאחיות בישראל,
12-13, 133.

עוואד, י. (2004). מצבה הכלכלי של האוכלוסייה הערבית-סוגיות נבחרות. אבן חילדון- העמותה
הערבית למחקר ולפיתוח, טמרה.

American Academy of Pediatrics on Injury and Poison Prevention (2001), *Falls from heights: Windows, Roofs, and Balconies*. Pediatrics. 107 (5): 1188-1191.

Berger LR, Mohan D,(1996). Injury Control. A global View. Belhi: Oxford University.

Hapgood, R., Kendrick, D., & Marsh, P. (2000). How well do socio-demographic characteristic explain variation in childhood safety practice? *Journal of Public Health Medicine*, 22 (3), 307-311.

Heinrich H.W (1959), Industrial accident prevention. *A scientific approach*. McGraw-Hill, New- York.

Istre,G.R., McCoy, M.A., Stowe, M., Davies, K. Zane, D., Anderson, R.J.& wiebe, R. (2003). Childhood Injuries due to Falls from Apartment Balconies and Windows. *Injury Prevention*. 9, 349-352.

National Safe Kids Campaign (2006). *Preventing Accident Injury*. From Internet Site:

<http://www.safekids.org/> 09/01/07.

National Safe Kids Campaign. (2004). *Burn Injury & Residential Fire Injury Fact Sheets*. Washington (DC). From Internet Site:

<http://www.safekids.org/> 04/02/07.

Sawyer, J.R., Flynn, J.M., Dormans, J.C. & Drummond, D.S. (2000). **Fracture Patterns in Children and Young Adults Who Fall from Significant Heights.** *Journal of Pediatric Orthopaedics*. 20: 197-202

Shavit, I., Bar-joseph, G., Shehadeh, N., Faraggi, D., Jan, V. & Revach, M. (2000), Hospitalization due to Fall in Jewish and Arab Children in Northern Israel. *European Journal of Epidemiology*, 16, p: 47-52.

אתרי אינטרנט:

www.beterem.org.il

www.safekids.org

www.cbs.gov.il

www.btl.gov.il

6. נספחים

נספח 1: השאלון בעברית

בית בטוח לילדים / בטיחות בדרכים / יישוב בטוח

טופס שאלון לסוקר

שלום, שמי _____ ואני פונה אליך מטעם מכון מסאר.
מכון מסאר הוא מכון מחקר חברתי.
 אנו עורכים סקר בקרב הורים בנושא בטיחות של ילדים, והייתי רוצה לשאול אותך מספר שאלות.
 יש לך ילדים עד גיל 15 שגרים בבית? (אם ענה בחיוב, יש להמשיך).

שאלות כלליות

1. אתה מכיר או שמעת על ארגונים הפועלים למען בטיחות ילדים? (לא להקריא, אפשר יותר מתשובה אחת)
 1. ארגון 'בטרם'.
 2. ארגונים אחרים (למשל: המועצה לשלום הילד,).
 3. ארגון 'בטרם', + ארגון/ רלוונטי נוסף.
 4. לא מכיר
2. האם שמעת על ארגון 'בטרם'? (אם שמע יש לשאול) מה ידוע לך על ארגון זה? (לא להקריא, אפשר לסמן יותר מתשובה אחת)
 1. לא שמע
 2. שמע אך לא מכיר פרטים
 3. שמע: ארגון הפועל בנושא בטיחות ילדים
 4. שמע: ארגון הפועל בנושא בטיחות ילדים ברכב
 5. שמע: ארגון הפועל בנושא בטיחות ילדים בבית
 6. שמע: ארגון הפועל בנושא בטיחות ילדים במקומות ציבוריים
 7. שמע: קשור לבי"ח שניידר, פועל בשיתוף עם בי"ח שניידר
 8. שמע: ארגון התנדבותי, ארגון ללא מטרת רווח
 9. שמע: ארגון הפועל למען ילדים
 10. שמע: אחר

אקריא לך את המשפטים הבאים. באיזה מידה אתה מסכים או לא מסכים עם כל משפט. השב לפי הסולם מ- 1-6, כאשר 6 אומר שאתה מסכים מאוד ו- 1 אומר שאתה לא מסכים בכלל.

המשפט	לא מסכים בכלל	לא מסכים	לא מסכים במידה מה	לא מסכים במידה מה	מסכים במידה מה	מסכים מאוד
	1	2	3	4	5	6
3. הבית הוא המקום הבטוח ביותר לילדים	1	2	3	4	5	6
4. תאונות שקורות בבית עלולות לגרום לפציעה קשה ואף למוות של ילדים	1	2	3	4	5	6
5. יש לבצע שינויים	1	2	3	4	5	6

						בבית להתקין אביזרי בטיחות כדי להפוך אותו לבית בטוח עבור פעוט או ילד שגר בו.
6	5	4	3	2	1	6. בתים חדשים שנבנים בחברה הערבית מותאמים מבחינה בטיחותית למגורי ילדים
6	5	4	3	2	1	7. חלק גדול מהפציעות של פעוטות וילדים מתרחשות בבית.
6	5	4	3	2	1	8. תאונות שקורות בבית הן מהשמים (עניין של גורל) ואי אפשר למנוע אותן
6	5	4	3	2	1	9. אי אפשר להשיג על הילדים כל הזמן ולכן קורה שמתרחשות תאונות
6	5	4	3	2	1	10. פגיעות ופציעות קטנות עוזרות להתפתחות אישיות חזקה אצל הילד

שאלות בנושא התנהגות בטיחותית בבית
חלונות / מדרגות / גגות

11. היכן אתם גרים? האם גרים בבניין משותף או בבית פרטי, ובאיזו קומה)

1. בית פרטי – קומה אחת
2. בית פרטי – שתי קומות ומעלה
3. בבניין משותף – בקומה 1

4. בבניין משותף – בקומה 2 ומעלה

12. האם נקטתם בבית אמצעים כדי למנוע נפילה של ילדים דרך חלונות או מרפסות? (אם ענה בחיוב יש לשאול, איזה אמצעים ננקטו? אפשר לענות יותר מתשובה אחת)

1. כן. אמצעים שנקטו: _____
2. לא ננקטו שום אמצעים

13. אילו מהאמצעים הבאים מותקנים בביתך? (להקריא, ניתן לענות יותר מתשובה אחת)

1. סורגים בחלונות
2. מעקה גבוה בחלונות נמוכים
3. מתקן המגביל פתיחת חלון עד ל- 10 ס"מ
4. אמצעים לנעילת תריסים וחלונות
5. מעקה גבוה במרפסות
6. מעקה גבוה בגג
7. נעילת הפתח לגג
8. אף אחד מהנ"ל

14. (למי שלא התקין אמצעי מיגון): מדוע לא קיימים בביתך מתקנים או אביזרים למניעת נפילות מחלונות או ממרפסות? (לא להקריא. אפשר למלא יותר מתשובה אחת)

1. יקר מדי
2. הסורגים מכערים את הבית
3. הילדים גדולים / אחראיים / אף פעם לא נפלו אצלי
4. הסכנה קטנה / אין סיכוי שיפלו
5. בבית תמיד משגיחים על הילדים
6. הילדים לא יכולים להגיע לחלון
7. עוד לא הספקתי להתקין
8. אחר _____

15. (למי שגר בבית פרטי) האם קיימות מדרגות פנימיות או חיצוניות בבית?

1. כן.
2. לא

16. (למי שיש בביתו מדרגות פנימיות או חיצוניות) האם עשיתם משהו כדי למנוע סכנת נפילה של ילדים במדרגות בביתכם? (אם ענה בחיוב) איזו דברים עשיתם?

1. כן. אמצעים שנקטו: _____
2. לא ננקטו שום אמצעים

17. (למי שיש בביתו מדרגות פנימיות או חיצוניות) אילו מהמתקנים הבאים קיימים אצלכם?

- (להקריא, אפשר לענות יותר מתשובה אחת)
1. מעקה למדרגות או מעקה בחדר המדרגות
 2. שער המונע מעבר במדרגות
 3. מדבקות או משטחים למניעת החלקה במדרגות
 4. אף אחד מהנ"ל

18. (למי שלא התקין אמצעי מיגון) מדוע לא קיימים בביתך מתקנים או אביזרים למניעת נפילה במדרגות?
(אפשר למלא יותר מתשובה אחת).

פירוט: _____

19. היכן ממוקמים חומרי הניקיון בבית?
(לא להקריא, אפשר יותר מתשובה אחת)

1. בארון או מדף נמוך לא נעול
2. בארון נמוך נעול
3. בארון או מדפים גבוהים
4. אחר (פרט) _____

20. האם אתם נוהגים להעביר חומרי ניקיון מהאריזה המקורית לבקבוקים או כלי אכסון אחרים, ואם כן לאיזה סוג של בקבוקים או כלי אכסון?

1. לא
2. כן, פרט _____

21. לאחרונה אנו עדים לפציעות רבות של ילדים כתוצאה מרכב הנוסע לאחור. כיצד ניתן לדעתך למנוע תופעה זו?

פרוט: _____

22. מאיזה גיל אתה מרשה לילדיך להישאר לבד בבית, ללא השגחת מבוגר (מעל גיל 12)?

23. מאיזה גיל אתה מאפשר לילדיך לחצות כביש לבד, ללא עזרת מבוגר (מעל גיל 12)?

24. האם ילדיך למדו או לומדים שחיה, ואם כן באיזה גיל התחילו ללמוד שחיה?

הרשות המקומית

25. באיזו מידה לדעתך העירייה (או הרשות המקומית) אחראית לפעול למניעת תאונות דרכים שבהם מעורבים ילדים? (להקריא את המלל של כל הדרגות בסולם התשובות, בלי המספר.)
=1 בכלל לא ו- 6 = במידה רבה מאוד.

6	5	4	3	2	1
---	---	---	---	---	---

26 האם לדעתך זו אחריות העירייה או הרשות המקומית לפעול למניעת פציעות של ילדים במתחם העירוני, ואם כן באיזו מידה? (להקריא את המלל של כל הדרגות בסולם התשובות, בלי המספר.)
 =1 בכלל לא ו- 6 = במידה רבה מאוד.

6	5	4	3	2	1
---	---	---	---	---	---

27. מה לדעתך צריך לעשות בעיר/כפר שבו אתה מתגורר כדי להפוך אותו מקום בטוח לילדים מפני תאונות דרכים?

1. פרט:

2. לא יודע

28. ציין שלושה גורמים שמהווים סכנה בטיחותית לילדים בסביבת מגוריך:

אני אקריא לך עכשיו רשימה של נושאים שקשורים לבטיחות ילדים. תאמר לי באיזו מידה חשוב לדעתך שהעירייה או הרשות המקומית במקום מגוריך תטפל בנושאים האלה. (להקריא בסדר משתנה. אחרי כל נושא יש להקריא את המלל של כל סולם התשובות) כאשר 6= חשוב במידה רבה מאוד ו- 1= כלל לא חשוב

1	2	3	4	5	6	29 מעברי חצייה בקרבת מוסדות לימוד
1	2	3	4	5	6	30 הפעלת משמרות זהירות בדרכים
1	2	3	4	5	6	31 הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות
1	2	3	4	5	6	32 תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר
1	2	3	4	5	6	33 פיתוח שבילים לאופניים
1	2	3	4	5	6	34 מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים
1	2	3	4	5	6	35 בטיחות בהסעות תלמידים
1	2	3	4	5	6	36 אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי
1	2	3	4	5	6	37 הסברה בנושא תאונות דרכים
1	2	3	4	5	6	38 שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר
1	2	3	4	5	6	39 שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל

תן ציון לאיכות הטיפול של העירייה (או הרשות המקומית) בנושאים הבאים:

הערכה גבוהה					הערכה נמוכה	היגדים	
6	5	4	3	2	1	מעברי חצייה בקרבת מוסדות חינוך	40
6	5	4	3	2	1	הפעלת משמרות זהירות בדרכים	41
6	5	4	3	2	1	הגבלת מהירות נסיעה באמצעות פסי האטה וכיכרות	42
6	5	4	3	2	1	תוכניות לימוד בנושא זהירות בדרכים בבתי הספר	43
6	5	4	3	2	1	פיתוח שבילים לאופניים	44
6	5	4	3	2	1	מתקנים בטיחותיים בגני שעשועים	45
6	5	4	3	2	1	בטיחות בהסעות תלמידים	46
6	5	4	3	2	1	אכיפה ע"י המשטרה או השיטור הקהילתי	47
6	5	4	3	2	1	הסברה לציבור בנושא תאונות דרכים	48
6	5	4	3	2	1	שיפור מצב הכבישים הפנימיים בעיר/בכפר	49
6	5	4	3	2	1	שיפור מצב המדרכות ודרכי הגישה של הולכי הרגל	50

51. האם לדעתך חל בשנים האחרונות שינוי לטובה או לרעה ברמת הבטיחות בכבישים של הילדים במקום מגוריך?

לא יודע	שינוי רב לרעה	שינוי מסוים לרעה	לא חל שינוי	שינוי מסוים לטובה	שינוי רב לטובה
9	1	2	3	4	5

52. האם ידוע לך על תוכניות המופעלות במסגרת הרשות המקומית בעיר/בכפר שלך האמורות לטפל בבעיית היפגעויות ילדים?

- כן, פרט _____
- לא ידוע לי על תוכניות כאלה

שאלות רקע: (סמן בעיגול)

53. מגדר (אין צורך לשאול, למילוי עצמי על ידי הסוקר)

1. גבר 2. אישה

54. גיל

1. 20-25 2. 26-20 3. 31-35 4. 36-40 5. 41-45 6. 46-50

55. גילאי הילדים (מלא את גילאי הילדים בשנים שלמות, עד 10 ילדים, מהקטן ועד הגדול).

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____
6. _____ 7. _____ 8. _____ 9. _____ 10. _____

56. השכלה

1. סיים/ה ביי"ס יסודי 2. סיים/ה חטיבת ביניים 3. סיים תיכון 4. השכלה על-תיכונית
5. השכלה אקדמית

57. ההכנסה החודשית של המשפחה מעבודה (להקריא את כל הפירוט)

1. עד 4000 ₪ 2. מ-4000-5500 ₪ 3. מ-5500-7000 ₪ 4. מעל 7000 ₪

58. דת

1. מוסלמי 2. נוצרי 3. דרוזי

59. נטייה דתית

1. חילוני 2. מסורתי 3. דתי 4. דתי מאוד

60. אזור מגורים

1. גליל 2. משולש 3. נגב 4. עיר מעורבת 5. מזרח ירושלים

תודה על השתתפות בסקר!

נספח 2: השאלון בערבית

استمارة

بيت آمن للأولاد/ الأمان على الطرق/ بلدة آمنة

مرحباً، اسمي _____ أتوجه إليك من قبل معهد مسار. معهد مسار هو معهد للأبحاث الاجتماعية. نقوم بإجراء بحث حول موقف الأهل حول موضوع أمان الأولاد من الحوادث البيئية أو من حوادث الطرق، بودنا أن نوجه لك بعض الأسئلة. هل لديك أولاد عمرهم 15 سنة أو اقل؟ (إذا أجب بايجاب، يمكن الاستمرار).

أسئلة عامة

1. هل تعرف أو سمعت عن مؤسسات التي تعنى في مجال الأمان لدى الأولاد؟
(يجب عدم قراءة الإجابات، يمكن أكثر من جواب واحد)

1. بطيرم
2. مؤسسات أخرى (مثل: المجلس لسلامة الأولاد...)
3. بيطرم إضافة إلى مؤسسة أخرى
4. لا اعرف

2. هل سمعت عن جمعية باسم "بطيرم"؟ (إذا سمع يمكن طرح السؤال) ماذا تعرف عن هذه الجمعية؟
(يجب عدم قراءة الإجابات، يمكن أكثر من جواب واحد)

1. لم يسمع
2. سمع لكنه لا يعرف تفاصيل
3. سمع: جمعية تعمل في مجال الأمان من حوادث الطرق
4. سمع: جمعية تعمل في مجال أمان الأولاد في السيارة
5. سمع: جمعية تعمل في مجال أمان الأولاد في البيت
6. سمع: جمعية تعمل في مجال أمان الأولاد في الأماكن العامة
7. سمع: جمعية لها علاقة بمستشفى شنايدر، أي تعمل بالمشاركة مع مستشفى شنايدر
8. سمع: جمعية تطوعية، ليست لهدف الربح
9. سمع: جمعية تعمل من اجل الأولاد
10. سمع: آخر

سأقرأ عليك بعض الجمل. اذكر إلى أي مدى توافق أو لا توافق على كل جملة. وذلك بواسطة سلم من 1-6. 6 تشير إلى "موافق جداً" و- 1 يشير " لا أوافق نهائياً"

	لا أوافق نهائياً	لا أوافق	لا أوافق نوعاً ما	أوافق نوعاً ما	أوافق	أوافق جداً
3	1	2	3	4	5	6
4	1	2	3	4	5	6
5	1	2	3	4	5	6
6	1	2	3	4	5	6
7	1	2	3	4	5	6

						في نطاق البيت.
6	5	4	3	2	1	8 الحوادث التي تحصل في البيت هي قضاء وقدر ولا يمكن منعها.
6	5	4	3	2	1	9 من غير الممكن مراقبة الأولاد طيلة الوقت، لذا تحصل الحوادث
6	5	4	3	2	1	10 إصابات وجروح طفيفة تساعد على تطوير شخصية قوية لدى الولد.

اسئلة متعلقة في السلوك الآمن في البيت
شبابيك/ درج/ سطح البيت

11. أين تسكن الأسرة؟ هل في بناية مشتركة أم في شقة مستقلة. وفي أي طابق تقع الشقة؟

1. في شقة مستقلة - طابق واحد (طابق أول)
2. في شقة مستقلة - طابقان وأكثر
3. شقة في بناية مشتركة - الطابق الأول
4. شقة في بناية مشتركة - في الطابق الثاني وأكثر

12. هل اتبعتم في بيتكم طريقة ما لتفادي سقوط أولاد عبر الشباك (النافذة). وكذلك في البرنده/ الشرفة أو في أعالي سطح المنزل. إذا كان الجواب نعم. ما هي الطريقة التي اتبعتموها؟ (هنالك إمكانية لأكثر من إجابة واحدة)

1. نعم. الأساليب التي تم إتباعها
2. لم يتم إتباع أي أسلوب (أي شيء)

13. أي من الأمور التالية مجهزة بها شقة سكنكم (بيتكم) (اقرأ الإجابات، يمكن أكثر من إجابة واحدة)

1. درابزين للنوافذ (للشبابيك) المنخفضة
2. حاجز مرتفع في الشبابيك المنخفضة
3. جهاز يفتح النافذة (الشباك) ل- 10 سم
4. أساليب لإغلاق الشبابيك والتريس
5. حاجز مرتفع في البرنده/ الشرفة
6. حاجز مرتفع في أعلى السطح
7. إغلاق المدخل المؤدي إلى سطح البيت
8. لا شيء من هذه الأمور التي ذكرت أعلاه

14. (لمن لم يركب أجهزة للأمان): لماذا لا يوجد في بيتكم أجهزة وأدوات لتفادي السقوط من النوافذ (الشبابيك)؟ (يجب عدم القراءة، يمكن أكثر من إجابة واحدة)

1. ثمنها مرتفع
2. الدرابزين يشوه منظر البيت
3. الأولاد كبار/ لديهم مسؤولية/ ولا مره حدث أن سقطوا في بيتنا
4. الخطر ضئيل/ لا توجد إمكانية بان يسقطوا
5. في بيتنا نقوم دائماً بمراقبة الأولاد
6. الأولاد لا يمكنهم الوصول إلى فتحة الشباك
7. حتى الآن لم اركب، لكنني انوي تركيب أجهزة أمان
8. آخر

15. (لمن يسكن في بيت خاص) هل يوجد في شقتكم (بيتكم) غرفة درج (بيت درج داخلي) أو درج خارجي؟

1. نعم
2. لا

16. (لمن يوجد في بيته درج (داخلي أو خارجي): هل تم إتباع وسيلة ما لتفادي خطر سقوط الأولاد من الدرج في بيتكم، إذا كان الجواب نعم، ما هي الوسيلة التي تم إتباعها؟
1. الوسائل التي تم استخدامها:

2. لم يتم استخدام أي وسيلة.

17. (لمن يوجد في بيته درج (داخلي أو خارجي): أي من الأجهزة أو الوسائل التالية متوفرة في بيتكم؟ (يجب القراءة: يمكن أكثر من إجابة واحدة):

1. حاجز/ درابزين
2. بوابة يمنع مرور الأولاد عبرها إلى الدرج
3. لاصقات أو سجاد يمنع التزلج من على الدرج
4. ولا أي جهاز أو وسيلة من المذكورة أعلاه

18. (لمن لم يركب أو لا يستعمل أي وسيلة للامان (للحماية): لماذا لا يوجد في بيتكم أجهزه أو وسائل لتفادي السقوط من على الدرج؟ (هنالك إمكانية لأكثر من إجابة واحدة):
فصل:

19. أين تحفظ مواد التنظيف في بيتكم؟ (يجب عدم القراءة، يمكن أكثر من إجابة واحدة)

1. في خزانة أو على رف منخفض وغير مقفل
2. في خزانة منخفضة ومغلقة
3. في خزانة أو على رفوف مرتفعة
4. آخر

(فصل)

20. هل تقومون عادة بنقل مواد التنظيف من العبوة الأصلية إلى زجاجات (قناني) أو إلى أدوات أخرى بغرض حفظها؟ إذا كان الجواب نعم، من أي نوع هذه الزجاجات (القناني) أو أدوات الحفظ؟

1. لا

نعم،

(فصل)

21. في الآونة الأخيرة نشهد إصابات عديدة للأولاد وذلك نتيجة تحرك المركبة (السيارة) إلى الوراء. كيف يمكن حسب رأيك تفادي ومنع هذه الظاهرة؟
فصل:

22. في أي جيل تسمح لأولادك المكوث في البيت لوحدهم، بدون مرافقة بالغ (أكثر من 12 سنة)؟

23. في أي جيل تسمح لأولادك قطع الشارع لوحدهم، بدون مرافقة بالغ (أكثر من 12 سنة)؟

24. هل أولادك تعلموا أو ما زالوا يتعلمون السباحة. إذا كان الجواب نعم، في أي جيل بدأوا تعلم السباحة؟

السلطة المحلية

25. الى أي درجة حسب رأيك هنالك مسؤولية ملقاة على البلدية أو السلطة المحلية للعمل لمنع حوادث الطرق التي يصاب بها الأولاد؟ بحيث أن 1= نهائيا لا و- 6= لدرجة كبيرة جدا. (يجب قراءة الإجابات، بدون الرقم).

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

26. هل حسب رأيك من مسؤولية البلدية أو السلطة المحلية العمل على منع إصابات الأولاد خلال تواجدهم في مرافق البلدية / السلطة المحلية (مثل: الملاعب والحدائق البلدية أو المدارس)، إذا كان لجواب نعم، ما هي درجة مسؤوليتها؟ بحيث أن 1= نهائيا لا و- 6= لدرجة كبيرة جدا. (يجب قراءة الإجابات، جواب واحد فقط بدون الرقم).

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

27. ماذا حسب رأيك يجب أن يتوفر في المدينة أو القرية التي تسكنها بحيث تكون مكان سكن أمن للأولاد من حوادث الطرق؟

1. فصل :
2. لا اعرف

28. عدد ثلاثة عوامل تشكل خطرا على أمن الأطفال في محيط سكنكم:

1. _____
2. _____
3. _____

سأقوم الآن بقراءة قائمة من المواضيع المتعلقة بأمان الأولاد. اجبني من فضلك إلى أي مدي تعتقد بأنه من المهم أن تقوم البلدية / المجلس المحلي في مكان سكنك بمعالجتها: بحيث أن 6= مهم جدا، و- 1= غير مهم نهائيا (يجب القراءة بترتيب مغاير. بعد ذكر كل موضوع يجب قراءة الأهمية حسب سلم الإجابات).

29	مناطق مرور بالقرب من مؤسسات تعليمية	1	2	3	4	5	6
30	تفعيل مجموعات الحذر على الطرق	1	2	3	4	5	6
31	تحديد السرعة بواسطة مطبات على الطريق والدوارات	1	2	3	4	5	6
32	برامج تعليمية حول موضوع الحذر على الطرق في المدارس	1	2	3	4	5	6
33	تطوير (تعبيد) مسارات للدراجات	1	2	3	4	5	6
34	توفير معدات هدفها الأمان في الحدائق العامة والملاعب	1	2	3	4	5	6
35	توفير الأمان أثناء سفر الطلاب	1	2	3	4	5	6
36	تطبيق القانون من قبل الشرطة أو الشرطة الجماهيرية	1	2	3	4	5	6
37	توعية الجمهور حول موضوع حوادث الطرق	1	2	3	4	5	6
38	تحسين وضع الشوارع الداخلية في المدينة/ القرية	1	2	3	4	5	6
39	تحسين وضع الشوارع للمشاة	1	2	3	4	5	6

امنح علامة للبلدية أو للسلطة المحلية في مكان سكنك وذلك وفقاً لجودة معالجتها بشكل عام في تخفيف حوادث الطرق وإصابات الأولاد.

الموضوع	1	2	3	4	5	6
40	1	2	3	4	5	6
مناطق مرور بالقرب من مؤسسات تعليمية						
41	1	2	3	4	5	6
تفعيل مجموعات الحذر على الطرق						
42	1	2	3	4	5	6
تحديد السرعة بواسطة مطبات على الطريق والدوارات (כיכרות)						
43	1	2	3	4	5	6
برامج تعليمية حول موضوع الحذر على الطرق في المدارس						
44	1	2	3	4	5	6
تعبيد مسارات للدراجات						
45	1	2	3	4	5	6
توفير معدات هدفها الأمان في الحدائق العامة والملاعب						
46	1	2	3	4	5	6
توفير الأمان أثناء سفر الطلاب						
47	1	2	3	4	5	6
تطبيق القانون من قبل الشرطة أو الشرطة الجماهيرية						
48	1	2	3	4	5	6
توعية الجمهور حول موضوع حوادث الطرق						
49	1	2	3	4	5	6
تحسين وضع الشوارع الداخلية في المدينة/ القرية						
50	1	2	3	4	5	6
تحسين وضع الشوارع للمشاة						

51. هل حصل تغيير حسب رأيك في السنوات الأخيرة للأفضل أم للأسوأ في مستوى أمان الأولاد على الشوارع في مدينة/ قرية سكنك؟

لا اعرف	تغيير كبير للأسوء	تغيير نوعاً ما للأسوء	لم يحصل أي تغيير	تغيير ما للأفضل	تغيير كبير للأفضل
9	1	2	3	4	5

52. هل لديك علم عن برامج معمول بها في إطار السلطة المحلية في مدينتك/ قرنتك والتي تهدف إلى معالجة مشكلة إصابات الأولاد؟

1. نعم، فصل

2. لا علم لي عن برامج كهذه

أسئلة ديموغرافية

53. هل أنت: (لا حاجة للسؤال، يمكن المعرفة من خلال المقابلة)

1. ذكر 2. أنثى

54. الجيل:

20-25 .1 26-20 .2 31-35 .3 36-40 .4 41-45 .5 46-50 .6

55. جيل الأولاد (تعينة جيل الأولاد في سنوات كاملة، حتى 10 أولاد، من الصغير حتى الكبير)

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____

6. _____ 7. _____ 8. _____ 9. _____ 10. _____

56. المستوى التعليمي:

1. أنهى مدرسة ابتدائية 2. أنهى مدرسة إعدادية 3. أنهى المدرسة الثانوية 4. تعليم فوق ثانوي 5. تعليم جامعي

57. الحالة الاقتصادية:

1. حتى 4000 ₪ 2. 4000-5500 ₪ 3. من-5500 7000 ₪ 4. فوق 7000 ₪

58. الديانة:

1. مسلم/ه 2. مسيحي/ه 3. درزي/ه

59. الحالة الدينية:

1. علماني 2. محافظ 3. متدين 4. متدين جدا

60. منطقة السكن:

1. الجليل 2. المثلث 3. النقب 4. مدينة مختلطة 5. القدس الشرقية

شكرا على مشاركتكم بالبحث!